

Frederick Forsyth

De dag van de Jakhals

A.W. Bruna Uitgevers

Inhoud

DEEL EEN

Anatomie van een complot

7

DEEL TWEE

Anatomie van een mensenjacht

223

DEEL DRIE

Anatomie van een moord

397

DEEL EEN

ANATOMIE VAN EEN COMPLIT

1

Het is koud om tien over halfzeven in de ochtend van een maartse dag in Parijs en als een man op het punt staat door een vuurpeloton geëxecuteerd te worden, lijkt het nog kouder dan anders. Op dat tijdstip stond op 11 maart 1963 op de grote binnenplaats van het Fort d'Ivry een kolonel van de Franse luchtmacht tegen een paal, die in het kille grind was geslagen, terwijl zijn handen achter de paal werden gebonden. Hij staarde met langzaam verdwijnend ongeloof naar het groepje soldaten dat op twintig meter afstand voor hem stond opgesteld.

Een voet schuifelde over het grind om de spanning wat te verlichten toen de blinddoek over de ogen van luitenant-kolonel Jean-Marie Bastien-Thiry werd gebonden, voor de laatste maal het licht uitdovend. Het geprevel van de geestelijke klonk als een machteloze tegenstem onder het gekletter van twintig geweergrendels toen de soldaten hun karabijnen laadden en de trekker spanden. Achter de muren toeterde een Berliet-vrachtwagen op weg naar het centrum van de stad luid tegen een kleinere, voor hem overstekende auto; het geluid stierf weg en overstemde het bevel 'Richten' van de pelotonscommandant. De enige rimpeling die het erop volgende geweersalvo veroorzaakte, was het gefladder van een troep duiven die even de lucht inschoot. Het eenparig 'krak' van het genadeschot, enkele seconden later, ging in het verkeerslawaaï van achter de muren verloren.

De dood van de officier, de leider van een moordenaarsbende van de Geheime Legerorganisatie, die getracht had de president van Frankrijk neer te schieten, was bedoeld om aan verdere aanslagen op het leven van de president een eind te ma-

ken. Door een speling van het noodlot luidde het een begin in en het is dan ook eerst noodzakelijk uiteen te zetten hoe het kwam, dat er op die ochtend in maart op het binnenplein van de militaire gevangenis vlak buiten Parijs een met kogels doorzeefd lijk in de touwen hing...

Eindelijk was de zon achter de paleismuur gedaald en er kroopen lange schaduwen over de binnenplaats die een welkome verkoeling brachten. Om zeven uur 's avonds van de warmste dag van het jaar was de temperatuur nog drieëntwintig graden Celsius. Overal in de smoorhete stad laadden de Parijzenaars prikkelbare vrouwen en jengelende kinderen in auto's en treinen om het weekend naar buiten te gaan. Het was 22 augustus 1962, de dag waarop een paar mannen die buiten de stadsgrenzen zaten te wachten, hadden besloten dat de president, generaal Charles de Gaulle, moest sterven.

Terwijl de inwoners van de stad voorbereidingen troffen om de hitte te ontvluchten en de betrekkelijke koelte van de rivieren en stranden op te zoeken, werd de kabinetsvergadering achter de fraaie voorgevel van het Elysée voortgezet. Aan de overkant van het voorplein van roodbruin grind, waar het nu wat koeler werd in de langverbeide schaduw, stonden zestien zwarte gesloten auto's van het type Citroën DS kop aan staart en vormden zo een cirkel om driekwart van het plein.

De chauffeurs, die zich hadden teruggetrokken bij de westelijke muur waar de schaduw het eerst gevallen was, maakten de vrijblijvende grapjes tegen elkaar van mensen die het grootste deel van hun werkdag niets anders doen dan zich naar de grillen van hun meester schikken. Ze zaten nog wat voor zich uit te mopperen over de ongewoon langdurige kabinetsbesprekingen, toen even voor halfacht een met kettingen en medailles behangen bode achter de spiegelglazen deuren boven aan de zes treden van het paleis verscheen en naar de wachters wenkte. Bij de chauffeurs werden half opgerookte Gauloises op de grond gegooid en in het grind vertrappt. De

rechercheurs en de gardes gingen strak rechtop in hun huisjes naast de hoofdingang staan en de zware ijzeren hekken werden opengedraaid.

De chauffeurs zaten achter het stuur van hun limousines toen de eerste groep ministers achter het spiegelglas verscheen. De bode maakte de deuren open en de leden van het kabinet slenterden, elkaar voor het laatst nog een prettig weekend wensend, het bordes af. In volgorde van belangrijkheid reden de gesloten auto's tot onderaan de trap, de bode opende met een buiging het achterportier, de ministers stapten in hun respectieve wagens en werden langs de saluerende Garde Républicaine naar de Faubourg St Honoré gereden.

Nog geen tien minuten later waren ze weg. Er bleven twee lange, zwarte ds 19 Citroëns op de binnenplaats achter, die elk langzaam overstaken tot onderaan het bordes. De voorste, met de wimpel van de president van de Franse Republiek, werd bestuurd door Francis Marroux, een politiechauffeur uit het opleidingskamp en hoofdkwartier van de Gendarmerie Nationale in Satory. Zijn stille aard maakte dat hij niet meedeed met de grapjes van de ministeriële chauffeurs op de binnenplaats; zijn ijzeren zenuwen en zijn kunst om snel en veilig te rijden maakten dat hij de persoonlijke chauffeur van De Gaulle bleef. Behalve Marroux zat er niemand in de auto. De tweede ds 19 erachter werd ook door een gendarme uit Satory bestuurd.

Om kwart voor acht verscheen er weer een groep achter de spiegelglazen deuren en opnieuw sprongen de mannen op het grind stram in de houding. Gekleed in zijn gebruikelijke antracietgrijze pak met twee rijen knopen en donkere das verscheen Charles de Gaulle achter het glas. Met ouderwetse hoffelijkheid liet hij madame Yvonne de Gaulle eerst door de deuren gaan en nam daarna haar arm om haar de treden af naar de wachtende Citroën te geleiden. Bij de auto lieten ze elkaar los en de vrouw van de president ging op de achterbank van het eerste voertuig aan de linkerkant zitten. De generaal stapte rechts van haar in.

Hun schoonzoon, kolonel Alain de Boissieu, toen stafchef van de pantser- en cavalerie-eenheden van het Franse leger, keek of de beide achterportieren wel goed gesloten waren en nam voorin naast Marroux plaats. In de tweede auto namen twee anderen van het groepje functionarissen dat het presidentiële paar de trap af had begeleid, plaats. Henri d'Jouder, de logge lijfwacht van die dag, een Kabyl uit Algerije, ging voorin naast de chauffeur zitten, schoof de zware revolver onder zijn linkeroksel en liet zich achteroverzakken. Sinds dat ogenblik flikkerden zijn ogen onophoudelijk heen en weer, niet over de wagen voor hem, maar over de trottoirs en straathoeken waar ze langsschoten. Na een laatste woord tegen een van de dienstdoende rechercheurs die achterbleef, ging de tweede man alleen achterin zitten. Het was commissaris Jean Ducret, hoofd van het presidentiële bewakingskorps.

Bij de westelijke muur startten twee witgehelmdede motoragenten hun motorfietsen en reden langzaam uit de schaduw naar het hek. Voor de ingang hielden ze drie meter van elkaar af stil en keken om. Marroux reed in de eerste Citroën van het bordes weg, draaide naar het hek en stopte achter de voorrijders op de motorfiets. De tweede auto volgde. Het was tien voor acht.

Weer werd het ijzeren hek opengedraaid en de kleine stoet reed langs de kaarsrechte gardes de Faubourg St Honoré in. Aan het eind van de Faubourg St Honoré spoedde de optocht zich door de Avenue de Marigny. Vanonder de kastanjebomen keek een jongeman met een witte valhelm op, schrijlings op een scooter gezeten, naar de voorbijrijdende stoet, gleed van de trottoirrand weg en volgde hen. Het verkeer was normaal voor een augustusweekend en er was van tevoren geen waarschuwing van het vertrek van de president gegeven. Alleen uit het geloei van de motorsirenes konden de dienstdoende verkeersagenten opmaken dat de optocht eraan kwam en ze moesten uit alle macht zwaaien en fluiten om het verkeer tijdig tot stilstand te brengen.

De stoet meerderde snelheid in de door bomen verduisterde avenue en kwam plotseling in volle vaart de zonovergoten Place Clemenceau oprijden, rechtstreeks in de richting van de Pont Alexandre iii. In het kielzog van de officiële auto's rijdend kostte het de scooterrijder niet veel moeite om ze bij te houden. Over de Marroux-brug sloegen de motorrijders de Avenue General Gallieni in en vandaar gingen ze over de brede Boulevard des Invalides. Hier aangekomen wist de scooterrijder genoeg. Bij de kruising van de Boulevard des Invalides en de Rue de Varennes gaf hij de brullende motor minder gas en zwenkte naar een hoekcafé. Eenmaal binnen haalde hij een metalen muntstukje uit zijn zak, liep door het café naar achteren waar de telefoon stond en voerde een stadsgesprek.

Luitenant-kolonel Jean-Marie Bastien-Thiry zat in een café in de voorstad Meudon te wachten. Hij was vijfendertig jaar en getrouwd, had twee kinderen en werkte bij het ministerie van Luchtvaart. Onder zijn schijnbaar conventionele beroeps- en gezinsleven koesterde hij een diepe wrok jegens Charles de Gaulle die, zo meende hij, Frankrijk en de mensen die hem in 1958 weer aan de macht hadden gebracht, had verraden door Algerije aan de Algerijnse nationalisten af te staan.

Hij was door het verlies van Algerije niet benadeeld en hij werd ook niet door persoonlijke motieven gedreven. In zijn eigen ogen was hij een patriot, een man die ervan overtuigd was dat hij zijn geliefde vaderland een dienst bewees door de man die het volgens hem verraden had, te vermoorden. Duzenden mensen deelden in die tijd zijn standpunt, maar weinigen waren in verhouding fanatieke leden van de Geheime Legerorganisatie, die hadden gezworen De Gaulle te vermoorden en zijn regering omver te werpen. Bastien-Thiry was zo'n man. Hij zat een biertje te drinken toen het gesprek doorkwam. De barman overhandigde hem de telefoon en ging aan de andere kant van de bar iets aan het televisietoel-

stel verstellen. Bastien-Thiry luisterde enkele ogenblikken, mompelde: ‘Mooi, bedankt’ in het mondstuk en zette het toestel neer. Zijn bier was al betaald. Hij slenterde de bar uit naar het trottoir, nam een opgerolde krant onder zijn arm vandaan en vouwde hem zorgvuldig tweemaal open.

Aan de overkant van de straat liet een jonge vrouw het vitra-gegordijn van haar flat op de eerste verdieping vallen en draaide zich om naar de twaalf mannen die in de kamer rondhingen. Ze zei: ‘Het is route twee.’ De vijf jongeren, nog niet zo bedreven in het moorden, hielden op met aan hun vingers te draaien en sprongen op.

De andere zeven waren ouder en minder zenuwachtig. De-gene die zich al het langst met de moordaanslag bezighield, was luitenant Alain Bougrenet de la Tocnaye, onderbevelhebber van Bastien-Thiry, lid van de extreem-rechtse partij, die uit een familie van rijke landeigenaren stamde. Hij was vijfendertig jaar, getrouwd en had twee kinderen.

De gevaarlijkste man in de kamer was Georges Watin, negenendertig jaar oud, een breedgeschouderde OAS-fanatieke-ling met vierkante kaken. Hij was oorspronkelijk landbouw-kundig ingenieur uit Algerije, die zich binnen twee jaar als een van de gevaarlijkste schutters van de OAS had ontpopt. Vanwege een vroegere beenwond stond hij bekend als de Manke.

Toen het meisje het nieuws bekendmaakte, gingen de man-nen via de achterkant van het gebouw achter elkaar de trap af naar een zijstraat waar zes auto’s, die allemaal gestolen of gehuurd waren, geparkeerd stonden. Het was zeven uur vijf-envijftig.

Bastien-Thiry had zich persoonlijk dagenlang beziggehouden met de voorbereiding van de plaats van de aanslag, het opmeten van de schootshoeken, de snelheid en afstand van de rijdende voertuigen en de hoeveelheid vuurkracht die nodig was om ze tot stilstand te brengen. De plek die hij had uitgekozen was een lange, rechte weg, de Avenue de la Libe-ration, die naar de grote wegkruising van Petit-Clamart leid-

de. Het plan was dat de eerste groep, waaronder de scherpschutters, ongeveer tweehonderd meter voor de wegkruising met hun geweren het vuur op de auto van de president zouden openen. Ze zouden zich achter een aan de kant van de weg geparkeerde Estafette-vrachtwagen schuilhouden en met een zeer kleine hoek op de naderende auto's beginnen te schieten om de scherpschutters zo min mogelijk respijt te gunnen. Volgens de berekeningen van Bastien-Thiry moesten er een stuk of honderdvijftig kogels door de voorste wagen zijn gegaan voordat hij bij de vrachtwagen was gekomen. Als de presidentiële auto tot stilstand gebracht was, zou de tweede OAS-groep snel uit een zijweg komen om de auto van de geheime politie van korte afstand op te blazen. De beide groepen zouden nog enkele seconden bezig zijn om het presidentiële gezelschap te liquideren om vervolgens naar de drie vluchtauto's in een andere zijstraat te rennen.

Bastien-Thiry zelf, de dertiende van het gezelschap, zou op de uitkijk staan. Om vijf over acht stonden de groepen opgesteld. Zo'n honderd meter van de hinderlaag naar de kant van Parijs stond Bastien-Thiry achteloos met zijn krant bij een bushalte. Door met de krant te zwaaien zou hij het sein geven aan Serge Bernier, de leider van het eerste commando, die bij de Estafette zou staan. Deze zou dan het bevel doorgeven aan de gewapende bandieten die languit aan zijn voeten in het gras lagen. Bougrenet de la Tocnaye zou de auto besturen die de geheime politie moest onderscheppen, met Watin de Manke met een machinepistool in de aanslag naast hem.

Terwijl aan de kant van de weg in Petit-Clamart de veiligheidspallen losschoten, liet generaal de Gaulles stoet het drukkere verkeer van de binnenstad van Parijs achter zich en bereikte de meer open avenues van de voorsteden. Hier werd de snelheid tot bijna negentig kilometer per uur opgevoerd.

Terwijl ze ruim baan kregen, wierp Francis Marroux een blik op zijn horloge, voelde het geprikkelde ongeduld van de oude generaal achter hem en verhoogde de snelheid nog meer. De twee voorrijders op de motorfietsen hielden wat in

en namen hun plaatsen aan het eind van de stoet in. De Gaulle hield nooit zo van al dat uiterlijk vertoon voorop en deed het als het even kon zonder hen. Op deze wijze reed de stoet de Avenue de la Division Leclerc in Petit-Clamart op. Het was acht uur zeventien.

Anderhalve kilometer verderop ondervond Bastien-Thiry de gevolgen van zijn misrekening. Hij hoorde dit pas maanden later van de politie toen hij in de bank van de ter dood veroordeelden zat. Toen hij het tijdstip van de aanslag uitzocht had hij een kalender geraadpleegd waarin stond dat op 22 augustus de zon om acht uur vijfendertig onderging, wat ruim-schoots laat genoeg scheen, zelfs al was De Gaulle achter op zijn normale schema, zoals inderdaad het geval was. Maar de kalender die de luchtmachtkolonel geraadpleegd had, was van 1961. Op 22 augustus 1962 viel de duisternis om acht uur tien in. Die vijfentwintig minuten zouden de geschiedenis van Frankrijk veranderen. Om acht uur achttien onderscheidde Bastien-Thiry de stoet die met een vaart van honderd kilometer per uur op hem af kwam stormen. Hij zwaaide woest met zijn krant.

Een kleine honderd meter verder aan de overkant tuurde Bernier boos door de schemering naar de vaag zichtbare figuur bij de bushalte. 'Heeft de kolonel al met zijn krant gezwaaid?' vroeg hij aan niemand in het bijzonder. De woorden waren nog niet gesproken of hij zag de haaienneus van de auto van de president die langs de bushalte vloog, opduiken. 'Vuur!' schreeuwde hij naar de mannen aan zijn voeten. Ze openden het vuur toen de stoet op hun hoogte kwam, met een hoek van negentig graden naar een bewegend doel dat hen met een vaart van honderd kilometer per uur passeerde.

Dat er nog twaalf kogels in de auto terechtkwamen was een compliment voor de scherpschutterskunst van de moordenaars. De meeste raakten de Citroën aan de achterkant. Twee banden werden aan flarden geschoten en hoewel het zelfplakende binnenbanden waren, begon de in volle vaart rijdende wagen door het plotseling wegvallen van de spanning te slin-

geren en raakten de voorwielen aan het slippen. Bij die gelegenheid redde Francis Marroux het leven van De Gaulle.

Terwijl de beste schutter, de ex-legionair Varga, de banden doorboorde, leegden de anderen hun magazijn op de verdwijnende achterraut. Een aantal kogels ging door de carrosserie en één verbrijzelde de achterraut en passeerde op nog geen tien meter afstand de neus van de president. Op de voorbank draaide kolonel De Boissieu zich om en schreeuwde: 'Bukken' tegen zijn schoonouders. Madame De Gaulle liet haar hoofd op de schoot van haar man zakken. De generaal gaf lucht aan een ijzig: 'Wat, alweer?' en draaide zich om, om uit het achterraampje te kijken.

Marroux hield het trillende stuurwiel vast en draaide zachtjes in de slip, onderwijl gas afnemend. Na even vaart te hebben verloren schoot de Citroën weer vooruit naar de kruising met de Avenue du Bois, de zijweg waar het tweede commando OAS-mannen wachtte. Achter Marroux bleef de bewakingsauto vlak achter hem aan, door geen enkele kogel geraakt.

De snelheid van de naderende auto's stelde Bougrenet de la Tocnaye, die met draaiende motor in de Avenue du Bois zat te wachten, voor een duidelijke keus; ze te onderscheppen en zelfmoord te plegen als hij door de botsing met het metaal in stukken werd gereten, of de koppeling een halve seconde te laat los te laten. Hij koos het laatste. Toen hij zijn wagen uit de zijweg draaide en op gelijke hoogte met het presidentiële konvooi kwam, was het niet de auto van De Gaulle waar hij naast reed, maar die van de gewapende lijfwacht d'Jouder en commissaris Ducret.

Watin, die vanaf zijn middel uit het rechterzijraampje van de auto hing, leegde zijn machinepistool op de achterkant van de ds voor hem, waarin hij De Gaulles hooghartige profiel door het verbrijzelde glas kon zien.

'Waarom schieten die idioten niet terug?' vroeg De Gaulle verwijtend. D'Jouder probeerde door drie meter tussenruimte tussen de twee auto's een schot op de OAS-moordenaars te lossen, maar de politiechauffeur blokkeerde zijn uitzicht. Ducret

schreeuwde tegen de chauffeur dat hij bij de president moest blijven en een seconde later hadden ze de OAS achter zich gelaten. De twee motorrijders, van wie er een bijna was omgeslagen doordat De la Tournaye plotseling uit de zijweg kwam stormen, herstelden zich en sloten aan. De hele stoet reed in volle vaart naar de rotonde en ging over de wegkruising verder naar Villacoublay.

Op de plaats van de hinderlaag hadden de OAS-mannen geen tijd voor beschuldigingen. Dat kwam later wel. Ze lieten de drie auto's die voor de overval gebruikt waren, achter, sprongen in de vluchtauto's en verdwenen in de vallende duisternis.

Vanuit zijn autozender riep commissaris Ducret Villacoublay op en vertelde in het kort wat er gebeurd was. Toen de stoet tien minuten later arriveerde, stond generaal De Gaulle erop, rechtstreeks door te rijden naar het platform waar de helikopter stond te wachten. Toen de auto stilhield, verdrongen zich officieren en functionarissen eromheen, die de portieren openrukten en een ontdane madame De Gaulle naar buiten hielpen. Aan de andere kant stapte de generaal uit de ravage en schudde de glassplinters van zijn revers. Zonder op de paniekerige vragen van de omringende officieren te letten, liep hij om de auto heen en nam de arm van zijn vrouw.

'Kom lief, we gaan naar huis,' zei hij tegen haar en eindelijk gaf hij de staf van de luchtmacht zijn oordeel over de OAS. 'Ze kunnen niet eens behoorlijk schieten.' Met die woorden leidde hij zijn vrouw naar de helikopter en nam naast haar plaats. Hij werd vergezeld door D'Jouder en ze vertrokken voor een weekend op het land.

Op het betonnen platform zat Francis Marroux nog steeds met een asgrauw gezicht achter het stuur. De twee banden aan de rechterkant van de wagen waren nu helemaal leeggelopen en de ds stond op de velgen. Ducret mompelde bedwaard een gelukwens tegen hem en ging vervolgens over tot het opruimen van de rommel.

Terwijl journalisten over de hele wereld beschouwingen hielden over de moordaanslag en bij gebrek aan beter hun kolommen vulden met persoonlijke vermoedens, zette de Franse politie de grootste operatie in de Franse geschiedenis op touw, geleid door de Sûreté Nationale en bijgestaan door de Geheime Dienst en de Gendarmerie. Dit zou al spoedig de grootste mensenjacht worden die het land ooit gekend had en alleen later overtroffen worden door de jacht op een andere moordenaar, wiens geschiedenis onbekend blijft maar die nog steeds in de registers vermeld staat onder zijn codenaam, de Jakhals. Zij kregen hun eerste aanwijzing op 3 september en zoals zo dikwijls bij de politie het geval is, was het een routineonderzoek dat resultaat opleverde. Buiten de stad Valence, ten zuiden van Lyon aan de grote weg van Parijs naar Marseille, werd door een wegversperring van de politie een particuliere auto aangehouden waarin vier mannen zaten. Ze hadden er die dag honderden aangehouden om identiteitspapieren te controleren, maar in dit geval had een van de mannen geen papieren bij zich. Hij en de drie anderen werden meegenomen naar Valence voor een routineondervraging.

In Valence werd vastgesteld dat de andere drie in de auto niets met de vierde te maken hadden, behalve dat ze hem een lift hadden gegeven. Ze werden vrijgelaten. Van de vierde man werden vingerafdrukken afgenomen en naar Parijs gestuurd, alleen om te kijken of hij was die hij opgaf. Het antwoord kwam twaalf uur later terug: de vingerafdrukken waren die van een tweeëntwintigjarige deserteur van het Vreemdelingenlegioen, die blootstond aan vervolging onder de krijgswet. Maar de naam die hij had opgegeven was volkomen juist – Pierre-Denis Magade.

Magade werd naar het hoofdbureau van de Service Regional van de Police Judiciaire in Lyon gebracht. Terwijl hij in een wachtkamer zat te wachten om ondervraagd te worden, vroeg een van de politieagenten die hem bewaakten voor de grap: ‘En, hoe zit het met Petit-Clamart?’

Magade haalde hulpeloos zijn schouders op. ‘Nou goed,’ antwoordde hij, ‘wat willen jullie weten?’

Terwijl verblufte politieagenten naar hem luisterden en pen- nen van stenografen de ene blocnote na de andere volkrab- belden, praatte Magade acht uur lang. Aan het slot had hij de naam van alle deelnemers aan Petit-Clamart genoemd en van negen andere, die kleinere rollen hadden gespeeld bij de voorbereiding van het complot of het verschaffen van de uit- rusting. Tweeëntwintig in totaal. De jacht was geopend en deze keer wist de politie naar wie ze uit moest kijken.

Tenslotte ontsnapte er maar een en die is tot op de dag van vandaag nooit gepakt. Georges Watin, van wie men aan- neemt dat hij in Spanje woont, is ontkomen, evenals de mees- te andere voormannen van de OAS onder de burgerkolonisten in Algerije.

Het verhoor en de voorbereiding van de aanklacht tegen Bas- tienThiry, Bougrenet de la Tocnaye en de andere leiders van de samenzwering, waren in december gereed en de groep stond in januari 1963 terecht.

Terwijl het proces plaatsvond, verzamelde de OAS haar krach- ten voor een nieuwe krachtige aanval op de Gaullistische re- gering en de Franse Geheime Diensten verzetten zich met hand en tand. Onder het plezierige Parijse leventje, onder het vernis van cultuur en beschaving, werd een van de bitterste en meest sadistische geheime oorlogen in de moderne ge- schiedenis uitgevochten.

De Franse Geheime Dienst heet de Service de Documentati- on Extérieure et de Contre-Espionage, bekend onder de af- korting SDECE. Haar taak is zowel spionage buiten Frankrijk als contraspionage binnenslands, hoewel de twee diensten bij gelegenheid wel op elkaars terrein werken. Dienst Een is een zuivere inlichtingendienst, onderverdeeld in bureaus, die be- kend staan onder de letter R van Renseignement (Informa- tie). Deze onderafdelingen zijn: R.1 Inlichtingen Analyse; R.2 Oost-Europa; R.3 West-Europa; R.4 Afrika; R.5 Mid- den-Oosten; R.6 Verre Oosten; R.7 Amerika/Westelijk Half-

rond. Dienst Twee houdt zich bezig met contraspionage. Drie en Vier omvatten de Communistische Sectie in één afdeling, Zes is Financiën en Zeven Administratie.

Dienst Vijf heeft als titel één woord: Actie. Dit bureau was de ziel van de anti-OAS-oorlog. Vanuit het hoofdkwartier in een onopvallend gebouwencomplex bij de Boulevard Mortier in de buurt van de Porte des Lilas, een grauwe voorstad van noordoostelijk Parijs, trokken de honderd ruwe bonken van de Actiedienst ten strijde. Deze mannen, voornamelijk Corsicanen, beantwoordden in het werkelijke leven bijna letterlijk aan het begrip 'keiharde kerel' uit de verhalen. Ze werden lichamelijk tot het uiterste getraind en daarna naar kamp Satory gestuurd, waar een speciaal onderdeel, afgesloten van de rest, ze alles over vernietiging bijbracht. Ze werden experts in het vechten met kleine wapens, in de ongewapende strijd, in karate en judo. Ze volgden cursussen in radioverbindingen, vernieling en sabotage, ondervraging met en zonder foltering, ontvoering, brandstichting en sluipmoord.

Sommigen spraken alleen Frans, anderen spraken vloeiend verschillende talen en waren in alle hoofdsteden van de wereld thuis. Ze waren gemachtigd bij de uitoefening van hun taak te doden en maakten daar dikwijls gebruik van.

Toen de activiteiten van de OAS steeds gewelddadiger en wreder werden, ontdeed de directeur van de SDECE, generaal Eugene Guibaud, eindelijk deze mannen van hun muilband en liet ze op de OAS los. Sommigen lieten zich bij de OAS inlijven en drongen tot in de hoogste regionen door. Van daaruit stelden ze zich tevreden met het verschaffen van inlichtingen, waarop anderen konden handelen en veel afgezanten van de OAS, die met een opdracht naar Frankrijk of andere oorden gingen waar ze kwetsbaar waren voor de politie, werden opgepakt tengevolge van inlichtingen, die de mannen van de Actiedienst die in de terroristenorganisatie zaten, hadden verstrekt. In andere gevallen kon men gezochte mannen niet naar Frankrijk lokken en werden ze meedogenloos in het buitenland vermoord. Vele familieleden van OASmannen die

eenvoudig verdwenen, geloofden sindsdien dat de mannen door de Actiedienst uit de weg waren geruimd.

Niet dat men de OAS een lesje in gewelddadigheid hoefde te geven. Zij haatten de mannen van de Actiedienst, die vanwege hun rol als geheim agenten bekend stonden als de Barbouzes of Baardmannen, meer dan welke politieagent ook. In de laatste dagen van de strijd om de macht tussen de OAS en de Gaullistische autoriteiten in Algiers, nam de OAS zeven barbouzes levend gevangen. Later werden de lijken gevonden, die zonder oren en neuzen aan balkons en lantatenpalen hingen. Op deze wijze ging de geheime oorlog verder en het volledige verhaal van wie er onder foltering door wiens handen in welke kelder stierven zal nooit verteld worden.

De overige barbouzes bleven zich buiten de OAS voortdurend voor de wenken en oproepen van de SDECE gereed houden. Sommigen van hen waren voor ze in dienst kwamen beroeps-misdadigers uit de onderwereld geweest; ze hielden hun vroegere relaties aan en riepen menigmaal de hulp van hun oude vrienden uit de onderwereld in om een bijzonder smerig karweitje voor de regering op te knappen. Het waren deze activiteiten, die in Frankrijk aanleiding gaven om van een 'parallele' (onofficiële) politie te spreken die naar aangenomen werd, onder bevel stond van een van president De Gaulles rechter-nevenmannen, M. Jacques Foccart. In werkelijkheid bestond er geen 'parallele' politie; de hun toegeschreven activiteiten werden door de sterke arm van de Actie, dienst of tijdelijk gerekruteerde bendeleiders uit het 'milieu' uitgevoerd.

De Corsicanen, die zowel in de onderwereld van Parijs en Marseille als in de Actiedienst de boventoon voerden, wisten wat bloedwraak was en na de moord op de zeven barbouzes van Missie C in Algiers werd er een vendetta tegen de OAS uitgeroepen. Net zoals de Corsicaanse onderwereld in 1944 tijdens de landingen in Zuid-Frankrijk de geallieerden had geholpen (voor hun eigen doel; later eigenden ze zich als beloning het grootste deel van de handel in ontucht langs de

Côte d'Azur toe), vochten de Corsicanen in het begin van de jaren zestig weer voor Frankrijk in een vendetta tegen de OAS. Velen van de OAS-mannen die pieds-noirs (in Algerije geboren Fransen) waren, bezaten dezelfde karaktertrekken als de Corsicanen en soms leek het wel een broederoorlog.

Terwijl Bastien-Thity en zijn kornuiten terechtstonden, kwam ook de veldtocht van de OAS op gang. De aanstichter achter de schermen van het complot van Petit-Clamatt, kolonel Antoine Argoud, was hierbij hun lichtend voorbeeld. Argoud, die op een van de beste universiteiten van Frankrijk, de École Polytechnique, was opgeleid, beschikte over een helder verstand en een ongebreidelde energie. Hij had als luitenant onder De Gaulle voor de bevrijding van Frankrijk tegen de nazi's gevochten. Later kreeg hij het bevel over een cavalerieregiment in Algiers. Hij was een kleine, taaie man en een uitstekend maar meedogenloos soldaat; in 1962 was hij uitvoerend hoofd van de OAS in ballingschap geworden. Met zijn ervaring in psychologische oorlogsvoering begreep hij, dat de strijd tegen het Gaullistische Frankrijk op alle fronten gevoerd moest worden, door middel van terreur, diplomatie en propaganda. Als onderdeel van de campagne organiseerde hij interviews, te geven door het hoofd van de Nationale Verzetsraad – de politieke vleugel van de OAS – de voormalige minister van Buitenlandse Zaken, Georges Bidault, aan alle kranten en televisiestations in heel West-Europa, waarin hij in 'beschaafde' termen de oppositie van de OAS tegen generaal De Gaulle toelichtte.

Argoud bracht nu de intelligentie in praktijk, waarmee hij eens de jongste kolonel in het Franse leger was geworden en die hem nu tot de gevaarlijkste man van de OAS maakte. Hij organiseerde voor Bidault een hele reeks interviews met vooraanstaande radio- en krantencorrespondenten, waarin de oude politicus de gelegenheid kreeg een stemmige sluier over de minder smakelijke activiteiten van de OAS-bandieten te leggen.

Het succes van de door Argoud geïnspireerde propaganda-

actie van Bidault verontrustte de Franse regering minstens net zoveel als de terreurtactiek en de golf van plastic bommen die door heel Frankrijk in bioscopen en cafés ontploften. Toen kwam op 14 februari opnieuw een complot om generaal De Gaulle te vermoorden aan het licht. De volgende dag zou hij op de École Militaire aan de Champ de Mars een voordracht houden. Het was de opzet dat hij bij het binnenkomen in de hal in de rug zou worden geschoten door een sluipmoordenaar, die in de dakgoot van het aangrenzende huizenblok zat.

Zij die later voor het complot terechtstonden, waren Jean Bichon, een artilleriekapitein Robert Poinard, en een lerares Engels aan de Militaire Academie, madame Paule Rousselet de Liffiac. De schutter zou Georges Watin zijn geweest, maar opnieuw had de Manke kans gezien te ontvluichten. In de flat van Poinard werd een geweer met sluipschuttersvizier gevonden en het drietal werd gearresteerd. Tijdens hun proces werd later vastgesteld dat zij bij het zoeken naar een manier om Watin met zijn geweer de Academie in te smokkelen, de onderofficier Marius Tho in de arm hadden genomen, die rechtstreeks naar de politie was gelopen. De volgende dag, 15 februari, woonde generaal De Gaulle de militaire ceremonie plichtsgetrouw op het vastgestelde uur bij, maar deed met grote tegenzin de concessie om in een gepantserde wagen te komen.

Als complot was het onwaarschijnlijk amateuristisch opgezet, maar De Gaulle was boos. De volgende dag ontbood hij de minister van Binnenlandse Zaken Frey; hij sloeg met zijn vuist op tafel en zei tegen de minister die verantwoordelijk was voor de nationale veiligheid: 'Het moet nu maar eens afgelopen zijn met al die aanslagen.' Er werd besloten enkele van de voornaamste OAS-samenzweerders tot voorbeeld te stellen om de anderen af te schrikken. Frey twijfelde niet aan de afloop van het proces van Bastien-Thiry, dat nog steeds in het Hoge Militaire Gerechtshof voortgang vond, want Bastien-Thiry had in de beklagdenbank de grootste moeite om

uit te leggen waarom hij vond dat Charles de Gaulle moest sterven. Maar er waren nog meer afschrikwekkende maatregelen nodig.

Op 22 februari kwam er een afschrift van een memorandum, dat de directeur van Dienst Twee van de SDECE (contraspionage/binnenlandse veiligheid) aan de minister van Binnenlandse Zaken gezonden had, op het bureau van het hoofd van de Actiedienst terecht. Hier volgt een uittreksel: 'Wij zijn erin geslaagd de verblijfplaats van een van de voornaamste aanvoerders van de subversieve beweging, namelijk ex-kolonel van het Franse leger Antoine Argoud, te lokaliseren. Hij is naar Duitsland gevlucht en volgens de berichten van onze inlichtingendienst aldaar is hij van plan daar enige dagen te blijven... Als gevolg hiervan zou het mogelijk zijn Argoud op te sporen en hem misschien te pakken te krijgen. Aangezien het verzoek, door onze officiële contraspionagedienst aan de bevoegde Duitse veiligheidsorganisaties gedaan, geweigerd is en deze organisaties nu verwachten dat onze agenten Argoud en andere OAS-leiders op de hielen zitten, moet de operatie, voor zover gericht tegen de persoon van Argoud, met de grootst mogelijke spoed en geheimhouding worden uitgevoerd.'

Deze taak werd aan de Actiedienst opgedragen.

In de middag van 25 februari kwam Argoud in München terug uit Rome, waar hij een paar andere OAS-leiders had ontmoet. In plaats van rechtstreeks naar de Unertlstrasse te gaan, nam hij een taxi naar het Eden-Wolff-hotel, waar hij een kamer had gereserveerd, waar blijkbaar een vergadering zou worden gehouden. Hij zou die nooit bijwonen. In de hal werd hij aangehouden door twee mannen, die hem in accentloos Duits aanspraken. Hij veronderstelde dat zij van de Duitse politie waren en tastte in zijn binnenzak naar zijn paspoort.

Hij voelde dat zijn beide armen als in een schroef omklemd werden, zijn benen gingen van de vloer en hij werd vliegensvlug naar een wasserij-auto gevoerd die buiten klaarstond. Hij schopte in het rond en ontving als antwoord een stroom Franse vloeken. Een vereelde hand striemde over zijn neus, een andere

hand stompte in zijn maag, een vinger raakte de gevoelige zenuw onder zijn oor en hij ging uit als een nachtkaaars.

Vierentwintig uur later rinkelde in de Brigade Criminelle van de Police Judiciaire aan de Quai des Orfèvres 36 te Parijs een telefoon. Een schorre stem zei tegen de brigadier die opnam dat hij namens de OAS sprak en dat Antoine Argoud 'netjes vastgebonden' in een achter het cid-gebouw geparkeerde bestelwagen zat. Enkele minuten later werd het portier van de auto opengerukt en Argoud strompelde naar buiten, midden in een kring van stomverbaasde politieagenten.

Zijn ogen, die vierentwintig uur geblinddoekt waren geweest, konden nog niet alles onderscheiden. Hij moest ondersteund worden. Zijn hele gezicht zat vol bloedkorsten van een neusbloeding en zijn mond deed pijn van de prop die de politie eruit had gehaald. Toen iemand hem vroeg: 'Bent u kolonel Antoine Argoud?' mompelde hij: 'Ja.' De Actiedienst had hem de vorige avond op de een of andere manier over de grens gesmokkeld en het anonieme telefoontje aan de politie over het pakketje dat op hun eigen parkeerterrein op hen wachtte, was een staaltje van hun typisch gevoel voor humor. Hij werd pas in juni 1968 vrijgelaten.

Maar met één ding hadden de mannen van de Actiedienst geen rekening gehouden; met het laten verdwijnen van Argoud hadden zij, ondanks de enorme ontmoedigende werking die hier in de OAS van uitging, de weg vrijgemaakt voor zijn schimmige plaatsvervanger, de weinig bekende maar niet minder uitgekookte luitenantkolonel Marc Rodin, die nu het bevel over de operaties die ten doel hadden De Gaulle te vermoorden, op zich zou nemen. Het was in veel opzichten een slechte ruil.

Op 4 maart deed het Hoge Militaire Gerechtshof uitspraak over Jean-Marie Bastien-Thiry. Hij en twee anderen werden ter dood veroordeeld, evenals drie anderen die nog op vrije voeten waren, onder wie Watin de Manke. Op 8 maart luisterde generaal De Gaulle zwijgend drie uur lang naar gratieverzoeken van de advocaten van de veroordeelde mannen.

Hij verzachtte twee doodvonnissen tot levenslange gevangenisstraf, maar Bastien-Thiry's terdoodveroordeling bleef ongewijzigd.

Die avond bracht zijn advocaat de luchtmachtkolonel op de hoogte van het besluit.

'Het is vastgesteld op de elfde,' zei hij tegen zijn cliënt en toen deze ongelovig bleef glimlachen flapte hij eruit: 'U wordt doodgeschoten.'

Bastien-Thiry schudde glimlachend zijn hoofd.

'U begrijpt het niet,' zei hij tegen de advocaat, 'geen enkel peloton Fransen zal zijn geweer op mij richten.'

Hij vergiste zich. Om acht uur 's morgens werd het nieuws van de executie op de eerste zender van radio Europa in het Frans bekendgemaakt. In de meeste delen van West-Europa werd het door hen, die de nieuwsberichten toevallig hadden aanstaan, gehoord. In een kleine hotelkamer in Oostenrijk stelde deze uitzending een reeks gedachten en daden in werking, die generaal De Gaulle dichter bij de dood brachten dan hij tijdens zijn hele carrière ooit geweest was. Het was de kamer van kolonel Marc Rodin, het nieuwe uitvoerend hoofd van de OAS.

2

Marc Rodin draaide de knop van zijn transistorradio om en stond op van de tafel, waarop het ontbijt nog vrijwel onaangeroerd stond. Hij liep naar het raam, stak een nieuwe sigaret op in een onafgebroken ketting en staaarde naar het met sneeuw bedekte landschap dat door de laat invallende lente nog niet was begonnen te smelten. ‘Schoften.’ Hij mompelde het woord zacht en venijnig en gaf in een daaropvolgende reeks binnensmonds uitgesproken bewoordingen uitdrukking aan zijn gevoelens ten aanzien van de Franse president, zijn regering en de Actiedienst.

Rodin verschilde in bijna alle opzichten van zijn voorganger. Lang en mager, met een grauwbleek door inwendige haat verteerd gezicht, verborg hij meestal zijn gevoelens onder een onlatijnse koelheid. Hij was niet op de École Polytechnique geweest om de deuren naar promotie voor hem te openen. Als zoon van een schoenlapper was hij, nog geen twintig jaar oud, toen de Duitsers Frankrijk onder de voet liepen, in een vissersbootje naar Engeland ontkomen en had als gewoon soldaat dienst genomen onder het vaandel van het Kruis van Lorraine. Voor zijn promotie via sergeant tot onderofficier had hij hard moeten ploeteren, in bloedige gevechten op de Noord-Afrikaanse bodem onder Koenig en later dwars door Normandië met Leclerc. Met een opdracht te velde tijdens de slag om Parijs had hij de officiersonderscheiding verdiend die zijn afkomst en opleiding hem nooit hadden kunnen bezorgen en in het naoorlogse Frankrijk had hij de keus tussen terugkeer naar het burgerleven of in het leger blijven.

Maar terugkeer waarheen? Hij had geen ander beroep dan dat

van schoenlapper dat zijn vader hem had geleerd en hij trof de werkende klasse van zijn vaderland aan, overheerst door communisten, die ook de verzetsbeweging en de Vrije Fransen van het binnenland hadden ingelijfd. Daarom bleef hij in het leger, waar hij later de afgunst te verwerken kreeg van de uit de laagste rangen opgeklimmen officier, die een nieuwe jonge generatie van ontwikkelde jongelui van de officierscholen ziet komen, waar ze met in de klas uitgewerkte theoretische lessen dezelfde onderscheidingen verwierven die hém bloed en zweet hadden gekost. Toen hij zag dat ze hem in rang en voorrechten voorbijstreefden, begon de wrok aan hem te knagen.

Hij kon nog maar één ding doen en dat was dienst nemen bij een van de koloniale regimenten, bij de harde keurtroepen die vochten, terwijl het leger van dienstplichtigen over de exercitieterreinen paradeerden. Hij slaagde erin naar de koloniale paratroepen te worden overgeplaatst.

Binnen een jaar was hij compagniecommandant in Indo-China, waar hij samen met andere mannen leefde die net zo spraken en dachten als hij. Een jongeman die van een schoenlapperskruk kwam, kon toch door onafgebroken te vechten promotie verwerven. Tegen het eind van de veldtocht in Indo-China was hij majoor en na een ellendig jaar vol teleurstelling in Frankrijk werd hij naar Algerije gezonden.

Door de terugtrekking van de Fransen uit Indo-China en het jaar daarop dat hij in Frankrijk doorbracht, had zijn wrok plaatsgemaakt voor een onverzoenlijke afkeer van politici en communisten, die hij als één pot nat beschouwde. Eerst als Frankrijk door een soldaat geregeerd werd, kon zij worden verlost uit de greep van verraders en pluimstrijkers waar het openbare leven van vergeven was. Alleen in het leger waren die twee variëteiten uitgeroeid.

Zoals veel gevechtsofficieren die hun manschappen hadden zien sneuvelen en soms de afschuwelijk verminkte lijkjes hadden begraven van hen die de pech hadden levend gevangen te worden genomen, beschouwde Rodin soldaten als het

zout der aarde, mannen die hun eigen bloed opofferden, zodat de burgerij thuis een prettig leventje kon leiden. Toen hij na acht jaar vechten in de oerwouden van Indo-China ontdekte dat de meeste burgers in zijn vaderland maling hadden aan het soldatendom en las dat de linkse intellectuelen de militairen veroordeelden om onbenulligheden als het folteren van krijgsgevangenen voor het verkrijgen van belangrijke inlichtingen, had dit in Marc een reactie losgemaakt die, samen met de diepgewortelde wrok om zijn eigen gebrek aan kansen, een fanatieke vorm had aangenomen. Hij was er nog altijd van overtuigd dat het leger met genoeg steun van de inheemse burgerlijke autoriteiten en van de regering en het volk in het thuisland, de Viet-Minh had kunnen verslaan. De afstand van Indo-China was een grootscheeps verraad aan de duizenden prachtige jonge kerels die daar gesneuveld waren – schijnbaar voor niets. Voor Rodin was het nu afgelopen met het verraad. Algerije zou dat bewijzen. Hij vertrok in het voorjaar van 1956 van de kust van Marseille, bijna helemaal gelukkig in de overtuiging dat hij in de verre heuvels van Algerije de vervulling zou beleven van wat hij als zijn levenswerk zag; de verheerlijking van het Franse leger voor het oog van de wereld.

In twee jaar van bittere en verbeterde strijd gebeurde er weinig dat hem van zijn overtuiging afbracht. De opstandelingen waren wel niet zo gemakkelijk neer te slaan als hij gedacht had, want hoeveel fellagha hij en zijn manschappen ook neerschoten, hoeveel dorpen met de grond gelijk werden gemaakt, hoeveel FLN-terroristen ook onder foltering stierven, de opstand breidde zich uit door het hele land en ondermijnde de steden.

Het was natuurlijk nodig meer hulp uit Parijs te sturen. Hier was immers geen sprake van een oorlog in een ver afgelegen oord van het rijk. Algerije was Frankrijk, een stuk van Frankrijk, bewoond door drie miljoen Fransen. Men vocht voor Algerije, zoals men zou vechten voor Normandië, Bretagne of de Alpes Maritimes. Toen hij tot luitenant-kolonel werd

bevorderd, werd Marc Rodin van het platteland overgeplaatst naar de steden, eerst naar Bone en dan naar Constantine.

Op het platteland had hij gevochten tegen de soldaten van de ALN, ongeregelde troepen, maar toch vechtende manschappen. Zijn haat tegen hen was niets vergeleken bij de haat die aan hem vrat toen hij zich in de sluipende, niets ontziende oorlog van de steden stortte, een oorlog die uitgevochten werd met plastic bommen die door schoonmakers in door Fransen bezochte cafés, supermarkten en speelplaatsen werden gelegd. Door de maatregelen die hij nam om Constantine te zuiveren van de smeerlappen die deze bommen onder de Franse burgers hadden geplaatst, had hij in de kasbah de bijnaam Slager gekregen.

Het enige dat ontbrak om de FLN en hun leger, de ALN, definitief te vernietigen, was meer hulp uit Parijs. Zoals de meeste fanatici kon Rodin zich louter door zijn geloof blind houden voor de feiten. De stijgende kosten van de oorlog, de wankelende economie van Frankrijk onder de last van een oorlog die steeds moeilijker te winnen was en de demoralisatie van de dienstplichtigen waren voor hem bijzaak.

In juni 1958 kwam generaal de Gaulle als eerste minister van Frankrijk opnieuw aan het bewind. Nadat hij efficiënt een eind had gemaakt aan de corruptie en de zwakke Vierde Republiek, stichtte hij de Vijfde. Toen hij de woorden sprak: *Algérie Française*, met welke kreet de generaals hem terug hadden gehaald naar het Matignon en daarna in januari 1959 naar het Elysée, ging Rodin naar zijn kamer en huilde. Toen De Gaulle Algerije bezocht, stond zijn aanwezigheid voor Rodin gelijk aan die van Zeus die van de Olympus daalt. Hij wist nu zeker dat het nieuwe beleid in aantocht was. De communisten zouden uit hun functies worden gegooid, Jean-Paul Sartre moest natuurlijk wegens hoogverraad worden doodgeschoten, de vakbonden werden op de knieën gedwongen en nu kwam dan eindelijk Frankrijks loyale steun voor haar eigen vlees en bloed en voor haar leger dat de grenzen van de Franse beschaving beschermde, in zicht.

Rodin was hier net zo van overtuigd als van het opgaan van de zon in het oosten. Toen De Gaulle op zijn eigen manier begon met zijn maatregelen tot het herstel van Frankrijk, dacht Rodin dat er een vergissing in het spel moest zijn. Men moest de oude man tijd gunnen. Toen de eerste geruchten over inleidende gesprekken met Ben Bella en de FLN binnendruppelden kon Rodin het niet geloven. Hoewel hij sympathiseerde met de opstand van de kolonisten onder leiding van Grote Jo Ortiz in 1960, meende hij dat de trage vorderingen bij het voorgoed uitschakelen van de fellagha eenvoudig een tactische zet van De Gaulle was. Le Vieux wist best wat hij deed, daar was hij van overtuigd. Had hij niet de gulden woorden *Algérie Française* uitgesproken?

Toen eindelijk het onweerlegbaar bewijs kwam dat Charles de Gaulles opvatting van een hernieuwd Frankrijk geen Frans Algerije insloot, stortte de wereld van Rodin als een kaartenhuis in elkaar. Van zijn hoop, geloof en vertrouwen was niets meer overgebleven; alleen haat. Haat tegen het systeem, tegen de politici, tegen de intellectuelen, tegen de Algerijnen, tegen de vakbonden, tegen de journalisten, tegen de vreemdelingen; maar bovenal haat tegen Die Man. Op een paar onnozele sukkels na die niet mee wilden, sleepte Rodin zijn hele bataljon mee in de militaire staatsgreep van april 1961. Deze mislukte. Met één simpele, geniale zet verijdelde De Gaulle de staatsgreep voor die van de grond kon komen. De officieren hadden er geen van allen veel aandacht aan geschonken toen er duizenden eenvoudige transistorradiootjes aan de troepen werden uitgedeeld in de weken voor de definitieve aankondiging, dat er besprekingen met de FLN begonnen zouden worden. De radio's werden als een onschuldig tijdverdrijf voor de troepen beschouwd en vele officieren en onderofficieren juichten het denkbeeld toe. De uit Frankrijk uitgezonden popmuziek bezorgde de jongens een plezierige afleiding tegen de hitte, de vliegen en de verveling. De stem van De Gaulle was minder onschuldig. Toen de trouw van het leger tenslotte op de proef werd gesteld, zetten

tienduizenden dienstplichtigen die over heel Algerije in de kazernes lagen, hun radio's aan om het nieuws te horen. Na het nieuws hoorden zij dezelfde stem waar Rodin in juni 1940 ook naar had geluisterd. Met bijna dezelfde boodschap, 'U staat voor een keuze tussen loyaliteiten, Ik ben Frankrijk, de uitvoerder van haar bestemming. Volg mij. Gehoorzaam mij.'

Er ontwaakten bataljonscommandanten met slechts een handjevol officieren, terwijl hun sergeants grotendeels vertrokken waren.

De muiterij werd net zo gebroken als de illusies – via de radio. Rodin had wat meer geluk gehad dan anderen. Honderd-twintig van zijn officieren, onderofficieren en manschappen bleven bij hem. Dit kwam doordat hij het bevel voerde over een eenheid met een groter aantal oudgedienden uit Indo-China en het Algerijnse oerwoud dan de meesten. Samen met de andere opstandelingen vormden zij de Geheime Leger Organisatie (OAS), die zich plechtig voornam de judas uit het Elyséepaleis ten val te brengen.

Tussen de zegevierende FLN en het trouw gebleven Franse leger in bleef er weinig anders meer over dan een tijd van teugellose vernieling. In de laatste zeven weken waarin de Franse kolonisten hun levenswerk voor een appel en een ei verkochten en van de door de oorlog verscheurde kust wegvluchtten, hield het Geheime Leger een laatste afschuwelijke wraakoefening op wat zij in de steek moesten laten. Toen het afgelopen was bleef er voor de leiders wier namen bij de Gaullistische autoriteiten bekend waren slechts de ballingschap over.

Rodin werd in de winter van 1961 Argouds plaatsvervanger als uitvoerend hoofd van de OAS in ballingschap. Van Argoud kwam de flair, het talent en de bezieling achter de aanval die de OAS vanaf die tijd op het hoofdstedelijk Frankrijk inzette; van Rodin kwam de organisatie, de geslepenheid en het scherpzinnig gezonde verstand. Als hij alleen maar een keiharde fanatiekeling was, dan zou hij gevaarlijk maar niet uit-

zonderlijk zijn geweest. Er waren vele anderen van dat formaat die in het begin van de jaren zestig de wapens voor de OAS voerden. Maar hij was meer. De oude schoenlapper had een zoon verwekt met een goed werkend verstand dat in dienst van het leger nooit theoretisch gevormd was. Rodin had het op eigen houtje en op zijn eigen manier gevormd.

Waar het zijn eigen opvatting van Frankrijk en de eer van het leger betrof was Rodin net zo'n dweper als iedereen, maar waar het een zuiver praktisch probleem betrof had hij een nuchtere, zakelijke aanpak die doeltreffender was dan alle oppervlakkige geestdrift en zinloos geweld ter wereld.

Dit kwam hem op die ochtend van 11 maart van pas bij de oplossing van de vraag hoe Charles de Gaulle te vermoorden. Hij was niet zo dwaas om te denken dat het een gemakkelijk karwei zou zijn; integendeel, de mislukkingen van Petit-Clamart en de École Militaire zouden het nog veel moeilijker maken. Gewone moordenaars waren niet zo lastig te vinden; het probleem was een man of een plan te bedenken met één ingebouwde eigenschap, origineel genoeg om door de veiligheidsmuur heen te dringen die nu in concentrische cirkels om de persoon van de president was opgetrokken.

In gedachten maakte hij systematisch een lijstje op van de moeilijkheden. Twee uur lang, kettingrokkend voor het raam tot de kamer blauw stond van de rook, stelde hij ze op en ontwierp vervolgens een plan om ze uit de weg te ruimen of te omzeilen. Elk plan leek bijna gedurende het hele kritische onderzoek waaraan hij het onderwierp uitvoerbaar te zijn; daarna viel elk plan bij de beslissende test weer in duigen. Uit deze gedachtereeks kwam één probleem als praktisch onoverkomelijk tevoorschijn – het probleem van de veiligheid. Er was sinds Petit-Clamart veel veranderd. De Actiedienst was op een schrikbarende manier in alle rangen en kaders van de OAS doorgedrongen. De jongste ontvoering van zijn eigen superieur Argoud was wel een bewijs dat de Actiedienst bereid was zeer ver te gaan ten einde de leiders van de OAS te pakken te krijgen en te ondervragen. Men zag er zelfs

niet tegen op de Duitse regering tegen zich in het harnas te jagen.

Nu Argoud al veertien dagen ondervraagd werd, had de gehele leiding van de OAS de vlucht moeten nemen. Bidault had plotseling zijn voorliefde voor publiciteit en zelfontmaskering verloren, andere CNR-lieden waren in paniek uitgeweken naar Spanje, Amerika of België. Er had een stormloop plaatsgevonden op valse papieren en tickets naar verre landen.

Toen de lagere rangen dit zagen was dit een enorme klap voor hun moreel. Zij die vroeger in Frankrijk bereid waren geweest te helpen, gezochte mannen te verbergen, pakjes met wapens te vervoeren, berichten door te geven en zelfs inlichtingen te verschaffen, hingen met een stamelend excuus de telefoon op.

Als gevolg van het fiasco van Petit-Clamart en het verhoor van de gevangenen moesten drie hele *réseaux* in Frankrijk gesloten worden. Met behulp van vertrouwelijke inlichtingen had de Franse politie het ene huis na het andere doorzocht en de ene geheime bergplaats van wapens en voorraden na de andere ontdekt; twee andere complotten om De Gaulle te vermoorden werden door de politie overweldigd toen de samenzweerders in hun tweede vergadering bijeen zaten.

Terwijl de CNR in commissies toespraken hield en over het herstel van de democratie in Frankrijk leuterde, zag Rodin onverschrokken de werkelijkheid onder ogen zoals die zich in de uitpuilende aktetas naast zijn bed voordeed. Met een tekort aan fondsen, het verlies van nationale en internationale steun, lidmaatschap en geloofwaardigheid, brokkelde de OAS onder de hardnekkige aanval van de Franse Geheime Dienst en de politie steeds meer af.

De executie van Bastien-Thiry kon het moreel alleen maar verslechteren. Het zou heel moeilijk worden mensen te vinden die nog bereid waren te helpen; de gezichten van hen die het karwei wel op wilden knappen stonden in het geheugen van iedere smeris in Frankrijk en bovendien van enkele miljoenen burgers gegriift. Elk nieuw plan dat in dit stadium

werd opgezet en dat een hoop voorbereiding en samenwerking van allerlei groepen met zich meebracht zou verraden worden nog voor de moordenaar binnen een afstand van honderd kilometer van De Gaulle kon komen.

Aan het eind van zijn eigen redenering gekomen mompelde Rodin: 'Een man die onbekend is...' Hij nam het lijstje van mensen door van wie hij wist dat ze er niet tegen op zouden zien een president te vermoorden. Allemaal hadden ze op het Franse hoofdbureau van de politie een dossier zo dik als de bijbel. Waarom zou hij, Marc Rodin, zich anders in een hotel in een achteraf gelegen Oostenrijks bergdorpje schuilhouden? Het antwoord viel hem vlak voor het middaguur in. Hij zette het een poosje van zich af, maar kwam er met onweerstaanbare nieuwsgierigheid steeds weer op terug. Als er zo iemand te vinden was... als zo iemand tenminste bestond. Langzaam en met de uiterste zorgvuldigheid bouwde hij een nieuw plan om zo'n man heen en onderwierp het daarna aan alle hindernissen en bezwaren. Het plan kon ze allemaal doorstaan, zelfs het probleem van de veiligheid.

Toen het tijd was om te lunchen hees Marc Rodin zich in zijn overjas en ging naar beneden. Bij de buitendeur ving hij de eerste windvlaag door de ijsskoude straat op zodat hij in elkaar dook, maar het verdreef de doffe hoofdpijn die hij in de snikhete slaapkamer had gekregen. Hij sloeg rechts af de Adlerstrasse in naar het postkantoor en verzond een reeks korte telegrammen aan zijn collega's, die onder schuilnamen overal in Zuid-Duitsland, Oostenrijk, Italië en Spanje verspreid zaten, dat hij een paar weken niet te bereiken was omdat hij voor een opdracht op reis ging.

Toen hij weer naar zijn sobere kamer terugsjokte kwam het bij hem op dat sommigen van hen misschien zouden denken dat ook hij bang was geworden en op de loop ging voor de dreiging van ontvoering of moord door de Actiedienst. Hij haalde zijn schouders op. Ze mochten denken wat ze wilden, de tijd voor ellenlange verklaringen was voorbij.

Hij gebruikte voor de lunch in het pension het menu van de

dag dat uit *Eisbein* met *Nudels* bestond. Hoewel hij na al die jaren in de oerwouden en wildernis van Algerije weinig smaak voor goed eten had overgehouden, kon hij het slechts met moeite naar binnen werken. In de loop van de middag was hij verdwenen; hij had zijn koffers gepakt, de rekening betaald en was geheel alleen vertrokken op zoek naar een man of, nauwkeurig gezegd, een bepaald soort man van wie hij niet wist of hij bestond.

Terwijl hij op de trein stapte, zweefde een Comet 4B van de boac omlaag naar landingsbaan nul-vier van vliegveld Londen. Het kwam uit Beiroet aan. Onder de passagiers die achter elkaar door de aankomsthal liepen, bevond zich een lange blonde Engelsman met een gezond bruinverbrand gezicht van de zon uit het Midden-Oosten. Hij voelde zich fris en ontspannen nadat hij twee maanden de onbetwistbare genoegens van Libanon had gesmaakt en, tot zijn nog groter genoegen, ervoor had gezorgd dat er een aardige som geld van een bank in Beiroet naar een andere bank in Zwitserland werd overgemaakt.

In de zandige bodem van Egypte had hij de lijken achter zich gelaten van twee Duitse raketdeskundigen, beiden met een keurig kogelgaatje door de rug, die al lang door de Egyptische politie, die buiten zichzelf was van woede, begraven waren. Door hun overlijden was de ontwikkeling van Nassers Al Zafira-raket verscheidene jaren achterop geraakt en een Zionistische miljonair vond dan ook dat zijn geld goed besteed was. Nadat hij vlot de douane had gepasseerd nam de Engelsman een taxi naar zijn flat in Mayfair.

Het duurde negentig dagen voordat Rodin klaar was met zijn speurtocht en als tastbaar resultaat waren er drie dunne dossiers, elk in een bruin kartonnen map die hij altijd in zijn aktetas bij zich hield. Het was half juni toen hij weer in Oostenrijk terugkwam en zich in een klein hotel liet inschrijven, pension Kleist in de Brucknerallee in Wenen.

Uit het hoofdstekantoor van de stad verzond hij twee bondige telegrammen, een naar Bolzano in Noord-Italië en een naar Rome, waarin hij zijn twee voornaamste luitenants opriep voor een dringende bijeenkomst in zijn kamer in Wenen. Binnen vierentwintig uur waren de mannen gearriveerd. René Montclair kwam in een gehuurde auto uit Bolzano en André Casson kwam met het vliegtuig uit Rome. Ze reisden allebei onder een valse naam en papieren, want zowel in Italië als in Oostenrijk hadden de aldaar wonende functionarissen van de SDECE de twee mannen bovenaan op hun lijst staan en besteedden in deze tijd veel geld aan agenten en aanbrenners op grensposten en luchthavens.

André Casson kwam het eerst in pension Kleist aan, zeven minuten voor de afgesproken tijd van elf uur. Hij liet zich door zijn taxi op de hoek van de Brucknerallee afzetten en bleef een paar minuten staan om in de spiegelruit van een bloemenwinkel zijn das te schikken, voor hij vlug de foyer van het hotel inliep. Rodin had zich zoals altijd onder een valse naam laten inschrijven, een van de twintig die alleen aan zijn naaste medewerkers bekend waren. Beide mannen die hij had opgeroepen hadden de vorige dag een telegram ontvangen ondertekend met de naam Schulz, Rodins code-naam voor die speciale periode van twintig dagen.

'*Herr Schulz, bitte?*' vroeg Casson aan de jongeman van de receptie.

De receptionist keek in zijn gastenboek.

'Kamer 64. Wordt u verwacht, meneer?'

'Ja zeker,' antwoordde Casson en liep regelrecht de trap op. Boven aan de trap gekomen sloeg hij de gang in, op zoek naar kamer 64. Hij vond hem halverwege aan de rechterkant. Toen hij zijn hand ophief om te kloppen werd deze van achteren beetgepakt. Hij draaide zich om en keek omhoog in een grof gezicht met blauwe kaken. De ogen onder een dikke rechte strook zwart haar die voor wenkbrauwen doorgingen, staarden hem zonder nieuwsgierigheid aan. De man was hem achternagekomen toen hij drie meter terug langs een nis liep

en ondanks de dunne mat had Casson geen enkel geluid gehoord.

'*Vous désirez?*' zei de reus op een toon alsof het hem niets aanging, maar de greep op Cassons rechterpols verslaptte niet.

Even draaide Cassons maag om toen hij aan de snelle verdwijning van Argoud uit het Eden-Wolff-hotel vier maanden geleden dacht. Toen herkende hij de man achter zich als een Pool uit het vreemdelingenlegioen van Rodins vroegere troepje in Indo-China en Vietnam. Hij herinnerde zich dat Rodin Viktor Kowalski af en toe voor speciale opdrachten gebruikte.

'Ik heb een afspraak met kolonel Rodin, Viktor,' antwoordde hij zacht. Kowalski's wenkbrauwen trokken zich nog meer samen op het noemen van zijn eigen naam en die van zijn meester. 'Ik ben André Casson,' zei hij erachter. Kowalski leek niet onder de indruk. Om Casson heen reikend klopte hij met zijn linkerhand op de deur van kamer 64.

Een stem aan de andere kant antwoordde: '*Oui.*'

Kowalski bracht zijn mond naar het houten paneel van de deur.

'Hier is iemand voor u,' bromde hij en de deur ging op een kiertje open. Rodin keek erdoor en zwaaide toen de deur wijd open.

'Mijn beste André, neem me vooral niet kwalijk.' Hij knikte tegen Kowalski. 'In orde, korporaal, ik verwacht deze man.' Casson voelde dat zijn rechterpols eindelijk werd losgelaten en stapte de slaapkamer in. Rodin sprak nog even met Kowalski op de drempel en sloot daarna de deur weer. De Pool ging weer in de schaduw van de nis staan. Rodin gaf Casson een hand en leidde hem naar de twee leunstoelen die voor de gasgaard stonden. Hoewel het half juni was viel er buiten een fijne motregen en de beide mannen waren aan de hete Noord-Afrikaanse zon gewend. De gasgaard brandde volop. Casson trok zijn regenjas uit en nestelde zich bij de haard.

'Meestal neem je zulke voorzorgen niet, Marc,' merkte hij op.

‘Het is ook niet zozeer voor mij,’ antwoordde Rodin. ‘Mocht er iets gebeuren, dan kan ik mezelf wel redden. Maar ik zou een paar minuten nodig kunnen hebben om me van de stukken te ontdoen.’ Hij maakte een gebaar naar de schrijftafel bij het raam, waar een dikke bruine map naast zijn aktetas lag. ‘Daarom heb ik Viktor eigenlijk meegebracht. Wat er ook gebeurde, hij zou me zestig seconden tijd gunnen om de papieren te vernietigen.’

‘Die zijn dan zeker erg belangrijk.’

‘Misschien, misschien.’ Maar er lag toch een voldane klank in Rodins stem. ‘We zullen eerst even op René wachten. Ik heb gezegd dat hij om kwart over elf moest komen, want als jullie vlak na elkaar kwamen zou Viktor maar in de war raken. Hij wordt zenuwachtig als er zoveel mensen rondlopen die hij niet kent.’

Rodin veroorloofde zich een van zijn zeldzame glimlachjes bij de gedachte aan de gevolgen als Viktor zenuwachtig werd met de zware Colt onder zijn linkeroksel. Er werd op de deur geklopt. Rodin liep de kamer door en zei met zijn mond bij het hout: ‘*Oui?*’

Deze keer was het de stem van René Montclair, die nerveus en gespannen klonk: ‘God sta me bij, Marc...’

Rodin wierp de deur open. Daar stond Montclair als een dwerg met de reusachtige Pool achter hem. Viktors linkerarm omvatte hem en klemde de beide armen van de accountant tegen zijn zij.

‘*Ça va, Viktor,*’ mompelde Rodin tegen de lijfwacht en Montclair werd verlost. Hij ging opgelucht de kamer in en trok een scheef gezicht tegen Casson, die hem vanuit de stoel bij de haard toegrijnsde. Weer ging de deur dicht en Rodin bood Montclair zijn verontschuldigen aan.

Montclair kwam naar voren en ze gaven elkaar de hand. Hij had zijn overjas uitgetrokken, waaronder een gekreukeld donkergrijs pak van slechte snit tevoorschijn kwam. Zoals de meeste ex-legerofficieren die aan een uniform gewend waren, hadden hij en Rodin altijd slordig zittende kostuums aan.

Rodin, als gastheer, installeerde de beide anderen in de twee gemakkelijke stoelen van de slaapkamer. Hij nam zelf de rechte stoel achter de eenvoudige tafel die hij als bureau gebruikte. Hij haalde een fles Franse cognac uit het nachtkastje en hield hem vragend omhoog. Zijn beide gasten knikten. Rodin schonk een flinke hoeveelheid in de drie glazen en gaf er twee aan Montclair en Casson. Ze dronken eerst en de beide reizigers lieten de hete drank op hun koude ingewanden inwerken.

René Montclair, die tegen het hoofdeinde van het bed naar achteren leunde, was klein en gedrongen, net als Rodin beroepsofficier van het leger. Maar hij had niet zoals Rodin een gevechtscommando gehad. Het grootste deel van zijn leven was hij in de administratieve sector werkzaam geweest en de afgelopen tien jaar had hij op de afdeling salarisrekeningen van het vreemdelingenlegioen gezeten. In het voorjaar van 1963 was hij penningmeester van de OAS geworden.

André Casson was de enige burger, iel en nauwgezet, en nog steeds gekleed als de bankdirecteur die hij in Algerije was geweest. Hij was de coördinator van de illegale OAS-CNR in het moederland.

Beiden waren evenals Rodin mannen van de harde lijn, zelfs in de OAS, zij het om verschillende redenen. Montclair had een zoon gehad, een jongen van negentien jaar die drie jaar tevoren zijn dienstplicht in Algerije vervulde, terwijl zijn vader de afdeling salarisrekeningen op de basis van het vreemdelingenlegioen bij Marseille beheerde. Majoor Montclair had het lijk van zijn zoon nooit meer gezien; het was in het oerwoud begraven door de patrouille van het legioen die het dorp had veroverd, waar de jonge soldaat door de guerrilla's gevangen werd gehouden. Maar hij hoorde later de bijzonderheden van wat er met de jongen gebeurd was. Er blijft in het legioen nooit lang iets geheim. De mensen praten.

André Casson was er meer bij betrokken. Geboren in Algerije, was hij zijn leven lang in zijn werk, zijn flat en zijn gezin opgegaan. De bank waar hij voor werkte, had zijn hoofdkan-

toor in Parijs, zodat hij zelfs na de val van Algerije niet zonder werk zou hebben gezeten. Maar toen de kolonisten in 1960 in opstand kwamen, had hij zich als een van de leiders in zijn geboorteplaats Constantine bij hen aangesloten. Zelfs daarna had hij zijn baan nog behouden, maar toen de ene rekening na de andere gesloten werd en de zakenlieden alles verkochten om naar Frankrijk terug te keren, besepte hij dat de hoogtijdagen van de Franse aanwezigheid in Algerije voorbij waren.

Kort na de munitie van het leger had hij gebelgd over de nieuwe Gaullistische politiek en de ellende van de kleine boeren en handelaars uit de streek, die geruïneerd naar een land overzee vluchtten dat velen van hen nauwelijks gezien hadden, een OAS eenheid geholpen om zijn eigen bank van dertig miljoen oude francs te beroven. Zijn medeplichtigheid werd door een jonge kassier opgemerkt en gerapporteerd en zijn carrière bij de bank was afgelopen. Hij stuurde zijn vrouw en twee kinderen naar zijn schoonfamilie in Perpignan en sloot zich aan bij de OAS. Zijn verdienste voor hen was dat hij verscheidene duizenden aanhangers van de OAS, die nu in Frankrijk woonden, persoonlijk kende.

Marc Rodin ging achter zijn bureau zitten en nam de beide anderen op. Ze keken nieuwsgierig terug maar vroegen niets. Zorgvuldig en systematisch begon Rodin zijn inleiding met een overzicht van de groeiende lijst mislukkingen en tegenslagen, die de OAS door toedoen van de Franse Geheime Diensten de afgelopen maanden geleden had. Zijn gasten staarden mistroostig in hun glas.

‘We moeten de werkelijkheid eenvoudig onder ogen zien. In de afgelopen vier maanden hebben we drie zware klappen gehad. De verijdeling van de poging in de École Militaire om Frankrijk van de dictator te verlossen is slechts de laatste van een lange lijst van zulke pogingen, die niet eens van de grond zijn gekomen. De enige twee waarbij onze mensen alleen nog maar in zijn naaste omgeving zijn gekomen, zijn door elementaire fouten bij de voorbereiding of de uitvoering mis-

lukt. Ik hoef niet op de bijzonderheden in te gaan, die kennen jullie net zo goed als ik.

De ontvoering van Antoine Argoud heeft ons van een van onze meest geslepen leiders beroofd en ondanks zijn trouw aan de zaak lijdt het geen twijfel dat bij de moderne onder-vragingsmethoden die op hem worden toegepast, waaronder waarschijnlijk ook drugs, de hele organisatie uit veiligheids-oogpunt in gevaar verkeert. Antoine wist alles wat er te weten viel en nu moeten we weer bijna helemaal van voren af aan beginnen. Daarom zitten we hier nu in een obscuur hotel-letje in plaats van in ons hoofdkwartier in München.

Maar een jaar geleden zou het niet zo erg zijn geweest als we helemaal opnieuw moesten beginnen, want toen konden we op duizenden enthousiaste, vaderlandslievende vrijwilligers rekenen. Nu is dat niet zo gemakkelijk en de moord op Jean-Marie Bastien-Thiry heeft er geen goed aan gedaan. Ik kan het onze aanhangers niet al te kwalijk nemen. We hebben ze resultaten beloofd en niets gegeven. Ze hebben het recht om daden te verwachten, geen woorden.'

'Goed, goed. Waar wil je heen?' zei Montclair.

De twee toehoorders wisten dat Rodin gelijk had. Montclair beseftte, beter dan wie ook, dat de fondsen die verkregen waren door bankberovingen in heel Algerije, besteed werden aan de kosten van het leiden van de organisatie en dat de stroom van giften van rechtse industriëlen begon te kwijnen. De laatste tijd werden zijn verzoeken om steun met nauwelijks verholten minachting bejegend. Casson wist dat zijn verbindingskanalen met de illegaliteit in Frankrijk elke week zwakker werden, zijn onderduikadressen werden overvallen, en sinds de gevangenneming van Argoud hadden velen hun steun ingetrokken. De executie van Bastien-Thiry kon dit proces slechts verhaasten. Het overzicht dat Rodin had gegeven was de waarheid, maar dat maakte het er niet leuker op om te horen.

Rodin vervolgde alsof hij niet onderbroken was.

'Wij zijn nu in een positie gekomen, waarin het voornaamste

doel van ons streven voor de bevrijding van Frankrijk, namelijk het uit de weg ruimen van Grand Zohra, omdat anders alle verdere plannen onherroepelijk zullen vastlopen, met traditionele middelen feitelijk onmogelijk is geworden. Ik aarzel, mensen, om nog meer vaderlandslievende jongemannen op te offeren aan plannen die weinig kans hebben langer dan een paar dagen voor de Franse Gestapo verborgen te blijven. Kortom, er zijn te veel verraders, te veel afvalligen en te veel weigeraars.

De Geheime Politie heeft hiervan geprofiteerd door zo volkomen in de beweging door te dringen dat zelfs de beraadslagingen van onze hoogste raden bij hen uitlekken. Ze schijnen al enkele dagen nadat de beslissing genomen wordt te weten wat wij gaan doen, wat onze plannen zijn en wie ze uitvoeren. Het is ontegenzeggelijk onaangenaam deze toestand onder ogen te moeten zien, maar ik ben ervan overtuigd dat indien wij dit niet doen, wij ons met valse illusies blijven voeden.

Naar mijn oordeel blijft er maar één methode over om ons eerste doel, het doden van Zohra, te verwezenlijken op een manier die het hele netwerk van spionnen en agenten omzeilt, de Geheime Politie van zijn voordelen berooft en ze voor een situatie stelt waar ze niet alleen onkundig van zijn, maar die ze ook nauwelijks zouden kunnen verijdelen, ook al wisten ze ervan.'

Montclair en Casson keken snel op. Er hing een doodse stilte in de slaapkamer, die slechts verbroken werd door de regen die af en toe tegen het raam kletterde.

'Als wij ervan uitgaan dat mijn kijk op de toestand helaas juist is,' ging Rodin verder, 'dan moeten we ook accepteren dat zij, van wie wij weten dat ze zowel bereid als in staat zijn om het karwei Grand Zohra uit de weg te ruimen op te knappen, eveneens bij de Geheime Politie bekend zijn. Geen van hen kan zich in Frankrijk bewegen, behalve als een opgejaagd dier, niet alleen vervolgd door de conventionele politie, maar achter hun rug verraden door barbouzes en politespionnen. Ik geloof, mensen, dat het enige alternatief dat ons

overblijft is, de diensten van een buitenstaander in te roepen. Montclair en Casson staarden hem eerst verbaasd en daarna met dagend begrip aan.

‘Wat voor buitenstaander?’ vroeg Casson ten slotte.

‘Deze man, wie het ook is, zou een buitenlander moeten zijn,’ zei Rodin. ‘Hij zou geen lid van de OAS of de CNR zijn. Hij zou bij geen enkele politieman in Frankrijk bekend staan en in geen enkel dossier voorkomen. De zwakheid van alle dictaturen is dat ze buitengewoon bureaucratisch zijn. Wat niet in het dossier voorkomt bestaat niet. De moordenaar zou een onbekende en daarom niet-bestaande grootheid zijn. Hij zou met een buitenlands paspoort reizen, het karwei uitvoeren en weer naar zijn eigen land verdwijnen, terwijl het volk van Frankrijk opstaat om de overblijfselen van De Gaulles verradersklik weg te vagen. Het zou voor die man niet zo vreselijk belangrijk zijn om weg te komen, omdat wij hem na het overnemen van de macht in elk geval zouden bevrijden. Het voornaamste is dat hij ongemerkt en zonder verdenking binnen kan komen. Dat is iets dat geen van ons op het ogenblik kan doen.’

Zijn beide toehoorders zwegen, ieder in zijn eigen gedachten verzonken, terwijl Rodins plan ook in hun geest vaste vorm aannam.

Montclair floot zachtjes.

‘Een beroepsmoordenaar, een huurling.’

‘Precies,’ antwoordde Rodin. ‘Het zou heel onredelijk zijn te veronderstellen dat een buitenstaander zo’n karwei uit liefde voor ons of voor ons vaderland of zomaar voor de aardigheid zou opknappen. Om de valskundigheid en moed te krijgen die voor dit soort operaties nodig zijn, moeten we een echte vakman aanwerven en zo iemand zou dat werk alleen voor geld doen, en een heleboel geld ook,’ voegde hij er met een snelle blik naar Montclair aan toe.

‘Maar hoe weten we of we zo iemand kunnen vinden?’ vroeg Casson.

Rodin hief zijn hand op.

‘Alles op z’n tijd, mensen. Er moeten uiteraard nog een heleboel details worden uitgewerkt. Wat ik in de eerste plaats wil weten is of jullie in principe met het denkbeeld akkoord gaan.’

Montclair en Casson keken elkaar aan. Ze wendden zich allebei tot Rodin en knikten langzaam.

‘*Bien.*’ Rodin leunde zo goed en zo kwaad als het ging in zijn rechte stoel achterover. Daarmee is dan het eerste punt geregeld – in principe overeenstemming. Het tweede punt betreft de veiligheid en is de grondslag van het hele idee. Naar mijn mening zijn er hoe langer hoe minder personen die beschouwd kunnen worden als absoluut boven elke verdenking verheven als mogelijke bron van het laten uitlekken van inlichtingen. Daarmee wil ik niet zeggen dat ik een van onze medewerkers in de OAS of de CNR als verraders van de goede zaak beschouw, niet als zodanig. Maar het is een oude waarheid dat hoe meer mensen een geheim weten, des te minder zeker dat geheim wordt. De hele kern van dit idee is absolute geheimhouding. Dus hoe minder ervan op de hoogte zijn, hoe beter.

Zelfs in de OAS zitten indringers die verantwoordelijke posities bemachtigd hebben en die nu onze plannen aan de Geheime Politie doorgeven. Hun tijd komt ook nog weleens, maar op het ogenblik zijn ze gevaarlijk. Onder de politici van de CNR zitten mensen die of te benauwd of te futloos zijn om volledig het project te verwezenlijken, waaraan zij verondersteld worden zich te wijden. Ik zou niet graag het leven van wie ook in de waagschaal willen stellen door zulke mensen onnodig en zonder reden op de hoogte te brengen.

Ik heb jou, René, en jou, André, hier laten komen omdat ik volkomen overtuigd ben van jullie trouw aan de goede zaak en van jullie vermogen een geheim te bewaren. Bovendien heb ik voor het plan dat ik in gedachten heb de actieve medewerking van jou, René, nodig als penningmeester en kassier om de prijs te kunnen betalen, die een beroepsmoordenaar ongetwijfeld zal vragen. Jouw medewerking, André, zal no-

dig zijn om zo'n man in Frankrijk van de hulp te verzekeren van een handjevol mensen die onwankelbaar trouw zijn voor het geval hij een beroep op ze zou moeten doen.

Maar ik zie geen reden waarom de details van het denkbeeld verder zouden moeten komen dan ons drieën. Daarom wil ik jullie voorstellen, dat wij samen een commissie vormen om de gehele verantwoordelijkheid voor dit denkbeeld, de voorbereiding, uitvoering en financiering op ons te nemen.'

Er viel opnieuw een stilzwijgen. Eindelijk zei Montclair: 'Bedoel je, dat we de hele raad van de OAS en de hele CNR erbuiten laten? Dat zullen ze wel niet zo leuk vinden.' 'In de eerste plaats komen zij het niet te weten,' antwoordde Rodin kalm. 'Als wij ze het denkbeeld zouden voorleggen, zou er een plenaire vergadering plaats moeten vinden. Dit zou alleen al opvallen en de barbouzes zouden zich uitsloven om erachter te komen waar de plenaire vergadering bijeen wordt geroepen. Er kan bij een van de twee raden zelfs een lek zitten. Als we ieder lid om de beurt zouden bezoeken, zou het weken duren, alleen al om in principe de voorlopige goedkeuring te krijgen. Dan zouden ze allemaal bij elke volgende fase van het plan de bijzonderheden willen weten. Je kent die verdomde politici en commissieleden wel. Ze willen alles weten alleen om op de hoogte te zijn. Ze doen niets, maar iedereen kan door één woord in dronkenschap of uit onvoorzichtigheid uitgesproken, de hele onderneming in gevaar brengen.

In de tweede plaats zouden we, al kregen wij de goedkeuring voor het idee van de hele raad van de OAS en de CNR, geen stap verder zijn en wisten er al bijna dertig mensen vanaf. Als wij daarentegen onze gang gaan, de verantwoordelijkheid op ons nemen en het mislukt, dan hebben we niet meer verloren dan nu. Er zullen ongetwijfeld beschuldigingen komen, maar niet meer. Als het plan slaagt, zullen wij aan de macht zijn en dan zal er niemand meer over gaan zeuren. Op welke manier precies de ondergang van de dictator tot stand is gebracht, is dan een theoretische zaak geworden. Dus, om kort te gaan,

zijn jullie allebei bereid met me mee te doen als enige planmakers, organisatoren en uitvoerders van het idee dat ik jullie heb voorgelegd?’

Montclair en Casson keken elkaar weer aan, wendden zich tot Rodin en knikten. Het was de eerste keer sinds de ontvoering van Argoud drie maanden geleden dat ze hem weer ontmoetten. Als Argoud de vergadering opende, bleef Rodin altijd rustig op de achtergrond, maar nu was hij zelf als leider naar voren getreden. Het hoofd van de illegaliteit en de penningmeester waren onder de indruk.

Rodin keek ze allebei aan, ademde langzaam uit en glimlachte.

‘Mooi,’ zei hij, ‘dan gaan we nu de bijzonderheden nader bespreken. Het denkbeeld een gehuurde beroepsmoordenaar te gebruiken kwam het eerst bij me op die dag dat ik op de radio hoorde dat de arme Bastien-Thiry vermoord was. Sinds die tijd heb ik gezocht naar de man die we nodig hebben. Zulke mensen zijn natuurlijk moeilijk te vinden; ze maken geen reclame voor zichzelf. Ik heb vanaf half maart gezocht en het resultaat kan hierin worden samengevat.’

Hij hield de drie bruine mappen die op zijn schrijftafel lagen omhoog. Montclair en Casson wisselden weer even een blik, trokken hun wenkbrauwen op en bleven zwijgen. Rodin ging verder.

‘Ik denk dat jullie het beste de dossiers eerst door kunnen nemen, dan kunnen we daarna over onze eerste keus praten. Ik heb ze persoonlijk in volgorde van voorkeur gezet, voor het geval dat de eerste van de lijst het karwei niet kan of wil uitvoeren. Er is van elk dossier maar één exemplaar, dus jullie moeten ze onderling ruilen.’

Hij stak zijn hand in de bruine map en haalde er drie dunnere stapeltjes uit. Hij gaf er een aan Montclair en één aan Casson. Het derde hield hij zelf in zijn hand, maar hij nam niet de moeite het te lezen. Hij kende de inhoud van alle drie de bundels van buiten.

Er viel niet veel te lezen. Rodins verwijzing naar een ‘kort’

dossier was treffend juist. Casson was het eerst klaar met zijn mapje, keek naar Rodin en grijnsde.

‘Is dat alles?’ ‘Zulk soort mensen zijn niet zo vlot met het verstrekken van bijzonderheden over zichzelf,’ antwoordde Rodin.

‘Kijk hier eens naar.’ Hij gaf het mapje dat hij in zijn hand hield aan Casson.

Even later was Montclair ook klaar en gaf zijn mapje aan Rodin terug, die hem het dossier gaf dat Casson zojuist gelezen had. De beide mannen verdiepten zich er weer in. Nu was Montclair het eerst klaar. Hij keek naar Rodin en haalde zijn schouders op.

‘Nou... daar valt niet veel uit op te maken, maar we hebben vast wel vijftig van zulke mensen. Revolverhelden bij de vleet...’

Hij werd door Casson onderbroken.

‘Wacht even tot je deze hebt gezien.’ Hij sloeg de laatste bladzijde om en liet zijn blik over de laatste alinea glijden. Toen hij klaar was sloot hij de map en keek naar Rodin. Het hoofd van de OAS liet niets van zijn voorkeur blijken. Hij nam het mapje dat Casson gelezen had en gaf het aan Montclair. Aan Casson gaf hij het derde mapje. De twee mannen waren vier minuten later tegelijk klaar met lezen.

Rodin verzamelde de mapjes en legde ze weer op de schrijftafel. Hij pakte de rechte stoel, draaide hem om en trok hem naar de haard, waarna hij er met zijn armen op de rugleuning schrijlings op ging zitten. Vanaf zijn zitplaats nam hij de andere twee op.

‘Nou, ik zei toch al dat de markt klein is. Er lopen misschien wel meer mensen rond die dit soort werk doen, maar als je geen toegang hebt tot de dossiers van een goede Geheime Dienst zijn ze verdomd moeilijk te vinden. En waarschijnlijk staan de beste helemaal in geen enkel dossier. Jullie hebben ze alle drie gezien. Laten we ze voorlopig de Duitser, de Zuid-Afrikaner en de Engelsman noemen. André?’

Casson haalde zijn schouders op. ‘Voor mij is het geen punt.

Wat levensloop betreft, als die waar is tenminste, steekt de Engelsman er met kop en schouders bovenuit.'

'René?'

'Daar ben ik het mee eens. De Duitser is nu een beetje oud voor dit soort grappen. Behalve een paar karweitjes die hij voor de overlevende nazi's heeft opgeknapt tegen de Israëli-sche agenten die hen vervolgen, schijnt hij op politiek gebied niet veel gedaan te hebben. Bovendien zijn zijn beweegredenen tegen joden waarschijnlijk van persoonlijke aard, daarom is hij niet echt een beroeps. De Zuid-Afrikaner zal wel heel geschikt zijn om negerpolitici als Loemoemba in mootjes te hakken, maar dat is heel iets anders dan een kogel door de president van Frankrijk jagen. Bovendien spreekt de Engelsman vloeiend Frans.'

Rodin knikte langzaam. 'Ik dacht al dat er weinig twijfel zou bestaan. Nog voor ik helemaal klaar was met het samenstellen van de dossiers, leek de keus al duidelijk vast te staan.'

'Ben je zeker van je zaak met die Brit?' vroeg Casson. 'Heeft hij echt die karweitjes gedaan?'

'Ik was er zelf ook verbaasd over,' zei Rodin, 'daarom heb ik hier extra veel tijd aan besteed. Wat het waterdichte bewijs aangaat; dat is er niet. Het zou een slecht teken zijn als dat er was, want dat zou betekenen dat hij overal als ongewenste immigrant te boek stond. Hij heeft nu hoogstens geruchten tegen zich, maar formeel is zijn strafblad zo blank als sneeuw. Ook al hebben de Engelsen hem op de lijst staan, dan kunnen ze er alleen een vraagteken achter zetten. Dat is geen reden om hem bij Interpol te registreren. De kans dat de Britten aan de SDECE over zo iemand een tip geven, zelfs al dienden ze een officieel verzoek in, is uiterst klein. Je weet hoe ze de pest aan elkaar hebben. Ze hebben niet eens gezegd dat George Bidault in januari in Londen was. Nee, voor dit soort werk heeft de Engelsman alle voordelen op één na...'

'En dat is?' vroeg Montclair vlug.

'Heel eenvoudig. Hij zal niet goedkoop zijn. Iemand als hij

kan een hele hoop geld vragen. Hoe staat het met de financiën, René?’

Montclair haalde zijn schouders op. ‘Niet zo best. De uitgaven zijn nogal teruggelopen. Sinds die geschiedenis met Argoud zijn alle helden van de CNR in goedkope hotelletjes ondergedoken. Ze schijnen hun voorliefde voor vijfsterrenpaleizen en tv-interviews te hebben verloren. Aan de andere kant komen de inkomsten nog maar druppelsgewijs binnen. Zoals je al zei moet er iets gebeuren, anders is het bij gebrek aan gelden met ons gedaan. Je kunt dit soort zaken niet van de wind drijven.’ Rodin knikte somber. ‘Dat dacht ik al. We moeten ergens geld vandaan zien te krijgen. Het heeft overigens geen zin een dergelijke actie op touw te zetten voor we weten hoeveel we nodig zullen hebben...’

‘Dat betekent dus,’ viel Casson vlot in, ‘dat het volgende punt is contact met de Engelsman op te nemen om te vragen of hij het karweitje wil opknappen en wat het kost.’

‘Ja, zijn we het daar allemaal over eens?’ Rodin keek van de een naar de ander. Beiden knikten. Rodin keek op zijn horloge. ‘Het is nu één uur geweest. Ik heb een agent in Londen zitten die ik nu even zal opbellen om contact met deze man op te nemen en te vragen of hij hier komt. Als hij bereid is vanavond met het vliegtuig naar Wenen te komen, kunnen we hem hier na het eten ontmoeten. Als mijn agent terugbelt, weten we hoe of wat. Ik ben zo vrij geweest verderop in deze gang naast elkaar twee kamers voor jullie te reserveren. Ik vind het veiliger dat we door Viktor beschermd bij elkaar zitten, dan apart zonder afweermiddelen. Voor alle zekerheid, begrijp je.’

‘Je was nogal zeker van je zaak, hè?’ zei Casson, op zijn teentjes getrapt door deze eigengereidheid.

Rodin haalde zijn schouders op. ‘Er is veel tijd mee gemoeid geweest om deze gegevens te verzamelen. Hoe minder tijd we van nu af aan verknoeien, des te beter. Als we aan de slag willen kunnen we beter opschieten.’

Hij stond op en de beide anderen volgden zijn voorbeeld. Ro-

din riep Viktor en zei dat hij naar beneden naar de hal moest gaan om de sleutels van kamer 65 en 66 te halen en mee naar boven te brengen. Terwijl ze op hem wachtten, zei hij tegen Montclair en Casson: 'Ik moet uit het hoofdpstkantoor opbellen. Ik zal Viktor meenemen. Als ik weg ben, willen jullie dan samen in één kamer blijven met de deur op slot. Mijn teken is drie keer kloppen, pauze, en dan twee keer kloppen.' Dit sein was het bekende drie plus twee dat het ritme vormde van de woorden *Algéne Française*, dat Parijse automobilisten de afgelopen jaren op hun claxons toeterden om uiting te geven aan hun afkeuring van de Gaullistische politiek. 'Tussen twee haakjes,' ging Rodin verder, 'heeft een van jullie een revolver?'

Ze schudden hun hoofd. Rodin liep naar de schrijftafel en haalde er een korte dikke mab-9 mm uit die hij voor eigen gebruik hield. Hij controleerde het magazijn, liet het terugschieten en laadde het sluitstuk. Hij reikte hem aan Montclair aan. 'Ken je deze *flingue*?'

Montclair knikte. 'En hoe,' zei hij en pakte hem aan.

Viktor kwam terug en begeleidde het tweetal naar de kamer van Montclair. Toen hij terugkwam knoopte Rodin zijn overjas dicht. 'Ga mee, korporaal, er is werk aan de winkel.'

Die avond gleed de BEA-Vanguard van Londen naar Wenen de vlieghaven Schwechat binnen terwijl de schemering in de nacht overging. Bij de staart van het vliegtuig zat de blonde Engelsman achterovergeleund in zijn stoel aan het raampje en keek naar de inloodslichten die langs het dalende toestel heenflitsten. Het gaf hem altijd een prettig gevoel ze steeds dichterbij te zien komen tot het bijna zeker was dat het vliegtuig het gras even voor de landingsbaan raakte. Op het allerlaatste moment verdwenen het onduidelijk verlichte gras, de genummerde borden langs de zijkant en de lichten zelf om plaats te maken voor het zwart glimmende beton totdat ten slotte de wielen de grond raakten. De precisie van die hele landingsmanoeuvre beviel hem. Hij hield van precisie.

Naast hem keek de jonge Fransman van het Franse reisbureau op Piccadilly hem onrustig aan. Vanaf het telefoontje in de lunchpauze had hij in de zenuwen gezeten. Toen hij bijna een jaar geleden met verlof in Parijs was, had hij aangeboden zich ter beschikking van de OAS te stellen, maar sindsdien hadden ze gezegd dat hij gewoon achter zijn bureau in Londen moest blijven. Een brief of een telefoongesprek, onder zijn eigen naam aan hem gericht, maar beginnend met 'Beste Pierre...' moest onmiddellijk nauwgezet gehoorzaamd worden. Daarna had hij nooit meer iets gehoord, tot vandaag, 15 juni.

De telefoniste had tegen hem gezegd dat er een privégesprek voor hem was uit Wenen en had er toen achter gezegd '*En Autriche*' ter onderscheiding van de stad in Frankrijk die ook zo heette.¹ Toen hij verbaasd het telefoongesprek aannam hoorde hij een stem 'mijn beste Pierre' tegen hem zeggen. Hij moest enkele seconden nadenken voor hij zijn eigen codenaam weer wist.

Onder voorwendsel dat hij na zijn lunchuur een aanval van migraine had gekregen, was hij naar de flat bij South Audley Street gegaan om de boodschap aan de Engelsman die de deur opendeed over te brengen. Deze had zich niet verrast getoond dat hem gevraagd werd over drie uur naar Wenen te vliegen. Hij had rustig een koffertje gepakt en samen namen ze een taxi naar het vliegveld Heathrow. De Engelsman haalde bedoord een rolletje bankbiljetten uit zijn zak, voldoende om contant twee retourbiljetten te kopen, nadat de Fransman had bekend dat hij er niet aan had gedacht contant te betalen en alleen zijn pas en een chequeboekje had meegenomen.

Vanaf dat ogenblik hadden ze bijna geen woord tegen elkaar gezegd. De Engelsman vroeg niet waar ze in Wenen naartoe gingen of wie ze zouden ontmoeten of waarom; dat was maar goed ook, want dat wist de Fransman niet. Hij had alleen instructies gekregen om vanaf het vliegveld Londen terug te bellen om zijn aankomst met de bea-vlucht te bevestigen,

1 Wenen = Vienne (Fr.) (noot van vert.)

waarop hem gezegd werd dat hij zich bij aankomst op Schwechat bij het inlichtingenloket moest melden. Dit alles maakte hem nerveus en de beheerste kalmte van de Engelsman naast hem maakte de zaak eerder erger dan beter.

Bij het inlichtingenloket in de grote hal gaf hij zijn naam op aan een knap Oostenrijks meisje dat in een rij vakjes achter haar zocht en hem een geel formuliertje overhandigde. Er stond alleen op: 'Bellen 61.44.03, vragen naar Schulz.' Hij draaide zich om en liep in de richting van de rij telefooncellen achteraan in de grote hal. De Engelsman tikte hem op de schouder en wees naar het loket waarop stond *Wechsel*.

'Je hebt een paar geldstukjes nodig,' zei hij in vloeiend Frans, 'de Oostenrijkers zijn ook zo royaal niet.'

De Fransman werd rood en liep naar het wisselloket, terwijl de Engelsman op zijn gemak in de hoek op een van de leren banken tegen de muur ging zitten en een nieuwe kingsize filtersigaret opstak. Even later was zijn gids terug met een aantal Oostenrijkse bankbiljetten en een handjevol geldstukken. De Fransman ging naar de telefoons, vond een lege cel en draaide een nummer. Aan de andere kant gaf Herr Schulz hem beknopte en nauwkeurige instructies. Het duurde maar een paar seconden, daarna zweeg de telefoon.

De jonge Fransman kwam bij de bank terug en de blonde man keek naar hem op.

'*On y va?*' vroeg hij.

'*On y va.*' Terwijl hij zich omdraaide om weg te gaan, fromelde de Fransman het briefje met het telefoonnummer in elkaar en gooide het op de vloer. De Engelsman raapte het op, vouwde het open en hield het bij het vlammetje van zijn aansteker. Het flitste even op en verdween in zwarte snippers onder de elegante suède laars.

Zwijgend liepen ze het gebouw uit en hielden een taxi aan. Het centrum van de stad was fel verlicht en propvol auto's, zodat het veertig minuten duurde voor de taxi bij pension Kleist aankwam.

'Hier scheiden onze wegen. Ik moest u hierheen brengen

maar zelf met de taxi ergens anders heen gaan. U moet rechtstreeks naar boven gaan naar kamer 64. U wordt verwacht.'

De Engelsman knikte en stapte uit de auto. De chauffeur draaide zich vragend om naar de Fransman. 'Verder rijden,' zei hij en de taxi verdween de straat uit. De Engelsman keek omhoog naar het straatnaambordje in oude gotische letters en vervolgens naar de vierkante romeinse hoofdletters boven de deur van pension Kleist. Tenslotte gooide hij zijn half opgerookte sigaret weg en ging naar binnen. De dienstdoende receptionist stond met zijn rug naar hem toe maar de deur kraakte. Zonder aanstalten te maken naar de balie te gaan liep de Engelsman naar de trap. De receptionist wilde net vragen wat hij wenste toen de bezoeker zijn richting uitkeek, nonchalant knikte als naar een of andere bediende en vastberaden zei: '*Guten Abend.*'

'Guten Abend, Mein Herr,' antwoordde de receptionist werktuiglijk en toen hij het uitgesproken had was de blonde man al weg, met twee treden tegelijk de trap oplopend zonder dat hij zich scheen te haasten. Bovenaan bleef hij even staan en keek door de enige gang die er was. Helemaal aan het eind was kamer 68. Hij telde door de gang terug tot wat 64 moest zijn, hoewel de nummers niet te zien waren.

Tussen hemzelf en de deur van kamer 64 lag zes meter ganglengte; langs de muur waren aan de rechterkant nog twee andere deuren vóór kamer 64 en links was een kleine nis, waarvoor gedeeltelijk een rood fluwelen gordijn aan een goedkope koperen roede hing.

Hij bestudeerde de nis aandachtig. Vanonder het gordijn dat tien centimeter boven de vloer hing, stak de teen van een enkele zwarte schoen iets naar voren. Hij draaide zich om en liep terug naar de hal. Deze keer was de receptionist voorbereid. Het lukte hem tenminste zijn mond open te doen.

'Mag ik kamer 64 even van u,' zei de Engelsman. De receptionist keek hem even in het gezicht en gehoorzaamde. Een paar tellen later draaide hij zich van het kleine schakelbord om, nam de telefoon op de balie op en reikte hem over.

‘Als die gorilla niet binnen vijftien seconden uit die nis is, ga ik naar huis terug,’ zei de blonde man en legde de telefoon neer. Toen liep hij de trap weer op.

Bovenaan zag hij de deur van kamer 64 opengaan en kolonel Rodin kwam tevoorschijn. Hij keek even door de gang naar de Engelsman en riep toen zacht: ‘Viktor.’ De reusachtige Pool kwam uit de nis tevoorschijn en stond van de een naar de ander te kijken. Rodin zei: ‘Het is in orde. Hij wordt verwacht.’ Kowalski keek woedend. De Engelsman liep verder. Rodin liet hem in de slaapkamer. Deze was ingericht als een kantoor voor een wervingscommissie. De schrijftafel diende als bureau voor de voorzitter en was bezaaid met papieren. Erachter stond de enige rechte stoel uit de kamer, maar twee rechte stoelen die uit de aangrenzende kamers waren gehaald stonden aan weerszijden en werden bezet door Montclair en Casson, die de bezoeker nieuwsgierig opnamen. Voor het bureau stond geen stoel. De Engelsman wierp een blik om zich heen, koos een van de beide gemakkelijke stoelen en draaide hem naar het bureau toe. Toen Rodin aan Viktor nieuwe instructies had gegeven en de deur had gesloten, was de Engelsman op zijn gemak gaan zitten en staaarde terug naar Casson en Montclair. Rodin nam plaats op de stoel achter het bureau.

Hij keek enige seconden lang naar de man uit Londen. Wat hij zag viel hem niet tegen en hij was een goed mensenkenner. De bezoeker was ongeveer één meter tachtig lang, waarschijnlijk begin dertig en had een slank, atletisch figuur. Hij zag er gezond uit, zijn gezicht was bruinverbrand met regelmatige maar onopvallende trekken en de handen lagen rustig op de stoelleuning. In Rodins ogen zag hij eruit als een man van zelfbeheersing. Maar de ogen zaten Rodin dwars. Hij had de zachte vochtige blikken gezien van zwakkelingen, de slome halfgesloten ogen van psychopaten en de waakzame blikken van soldaten. De ogen van de Engelsman waren open en keken met een eerlijke, openhartige blik terug; alleen de irissen waren grijsgevekt, zodat ze wazig leken als de

grauwe mist op een winterochtend. Het duurde enkele ogenblikken voor het tot Rodin doordrong dat ze helemaal geen uitdrukking hadden. Welke gedachten er ook achter dat rookgordijn scholen, er kwam niets doorheen en Rodin voelde een lichte ongerustheid knagen. Zoals alle mensen die gevormd zijn door systemen en procedures had hij een hekel aan iets dat niet te voorspellen was en waar men dus geen vat op had.

‘Wij weten wie u bent,’ begon hij zonder inleiding. ‘Ik zal me eerst even voorstellen. Ik ben kolonel Marc Rodin...’

‘Dat weet ik,’ zei de Engelsman, ‘u bent het uitvoerend hoofd van de OAS. U bent majoor René Montclair, penningmeester en u bent monsieur André Casson, hoofd van de illegaliteit in het moederland.’ Hij keek onder het spreken de mannen om beurten aan en haalde een sigaret uit zijn zak.

‘U schijnt al heel wat te weten,’ merkte Casson op, terwijl het drietal toekeek hoe de bezoeker opstak. De Engelsman leunde achterover en blies de eerste rooksliert uit.

‘Laten we open kaart spelen, heren, ik weet wie u bent en u weet wie ik ben. Wij hebben allebei ongebruikelijke bezigheden. U wordt opgejaagd, terwijl ik vrij ben mij zonder toezicht overal te bewegen. Ik werk voor geld en u uit idealisme. Maar als het op praktische zaken aankomt zijn we allemaal deskundigen in ons vak. Daarom hoeven we er niet omheen te draaien. U hebt inlichtingen over mij ingewonnen. Het is onmogelijk zulke inlichtingen in te winnen zonder dat het bericht daarover snel bij de man naar wie geïnformeerd wordt terugkomt. Natuurlijk wilde ik weten wie er zo’n belangstelling voor me had. Het had iemand kunnen zijn die op wraak uit was of die mij in dienst wilde nemen. Het was voor mij belangrijk om te weten. Zodra ik de aard van de organisatie die belangstelling voor me had ontdekte, waren twee dagen in het archief van Franse kranten in het British Museum voldoende om mij alles over u en uw organisatie te vertellen. Daarom was het bezoek van uw boodschappenjongen vanmiddag nauwelijks een verrassing. *Bon*. Ik weet wie u bent

en wat u vertegenwoordigt. Wat ik zou willen weten is wat u wenst.'

Het was een poosje stil. Casson en Montclair keken afwach- tend naar Rodin. De kolonel van de paratroepen en de moor- denaar keken elkaar aan. Rodin wist genoeg van geweldda- dige lieden af om te begrijpen dat de man die tegenover hem zat degene was die hij nodig had. Vanaf dat moment behoorden Montclair en Casson alleen nog maar tot het meubilair.

'Aangezien u de beschikbare archiefexemplaren gelezen hebt, zal ik u niet vervelen met de motieven achter onze orga- nisatie, die u heel juist hebt aangeduid als idealisme. Wij menen dat Frankrijk nu geregeerd wordt door een dictator die ons land heeft bezoedeld en zijn eer te grabbel heeft gegooid. Wij menen dat dit regime slechts omver geworpen kan wor- den en Frankrijk aan de Fransen teruggegeven kan worden als hij eerst sterft. Van de zes pogingen van onze aanhangers om hem uit de weg te ruimen zijn er drie in het begin van de voorbereidende fase aan het licht gekomen, één werd de dag voor de aanslag verraden en twee hebben wel plaatsgevon- den maar zijn mislukt.

Wij overwegen, maar in dit stadium alleen nog maar voorlo- pig, ons van de diensten van een vakman te verzekeren om deze taak op zich te nemen. Wij wensen ons geld niet weg te gooien en wat wij in de eerste plaats willen weten is of het mogelijk is.'

Rodin had zijn troef aardig uitgespeeld. De laatste zin, waar- op hij het antwoord al wist, bracht een flikkering van uitdruk- king in de grijze ogen teweeg.

'Er bestaat geen man ter wereld die bestand is tegen de kogel van een moordenaar,' zei de Engelsman. 'De graad van blootstelling van De Gaulle is zeer hoog. Natuurlijk is het mogelijk hem te doden. De kwestie is alleen dat de kans op ontsnapping niet zo erg groot zou zijn. Een fanatiekeling die bereid is zelf bij de aanslag het leven te laten is altijd de ze- kerste methode om een dictator uit de weg te ruimen die zich aan het publiek vertoont. Ik merk,' zei hij een tikje boosaar-

dig, 'dat u ondanks uw idealisme nog niet in staat bent geweest zo'n man voort te brengen. Zowel Pont-de-Seine als Petit-Clamart zijn mislukt omdat niemand bereid was zijn eigen leven te riskeren om absolute zekerheid te hebben.'

'Er zijn vaderlandslievende Fransen die ook nu nog bereid zouden...' begon Casson heftig, maar Rodin bracht hem met een gebaar tot zwijgen. De Engelsman keek niet eens naar hem. 'En een vakman dan?' drong Rodin aan.

'Een vakman handelt niet uit geestdrift en is daarom kalmer en minder geneigd elementaire fouten te maken.

Omdat hij geen idealist is, zal hij zich er op het laatste moment nauwelijks het hoofd over breken wie er nog meer bij de explosie, of wat voor methode er ook gebruikt wordt, komt en als vakman heeft hij met alle risico's tot in details rekening gehouden. Daarom is zijn kans volgens een vooropgezet schema te slagen veel groter dan die van iemand anders, maar hij zal pas tot handelen overgaan als hij een plan heeft ontworpen dat hem niet alleen in staat stelt de opdracht te volbrengen maar ook om ongedeerd te ontsnappen.'

'Acht u het mogelijk zo'n plan uit te werken, waarbij een vakman Grand Zohra kan doden en daarna ontsnappen?'

De Engelsman rookte een poosje zwijgend en staaarde uit het raam. 'In principe wel, ja,' antwoordde hij ten slotte. 'Maar in dit geval zal het bijzonder moeilijk zijn. Moeilijker dan bij andere objecten.'

'Waarom moeilijker?' vroeg Montclair.

'Omdat De Gaulle gewaarschuwd is – niet voor deze bepaalde aanslag, maar voor de geneigdheid ertoe in het algemeen. Alle grote mannen hebben lijfwachten en geheime politie, maar nadat er een aantal jaren is verstreken zonder dat er een ernstige aanslag op het leven van de grote man gepleegd is, wordt de controle een formaliteit, gebeurt het routineonderzoek automatisch en verslapt de waakzaamheid. Die ene kogel die het object doodt, komt volkomen onverwacht en daardoor ontstaat er paniek. Onder dekking hiervan ontsnapt de moordenaar. Maar in dit geval is er geen sprake van verslap-

ping van de waakzaamheid of automatisch routineonderzoek en als de kogel het doelwit zou bereiken, zouden er genoeg mensen zijn die niet in paniek raakten, maar de moordenaar nazetten. Het is wel uitvoerbaar, maar het zou op het ogenblik een van de zwaarste karweien ter wereld zijn. U ziet wel, heren: niet alleen uw eigen pogingen hebben gefaald, maar dat heeft ook voor alle anderen roet in het eten gegooid.'

'Voor het geval wij besluiten een beroepsmoordenaar in dienst te nemen om dit werkje op te knappen,' begon Rodin. 'U móét een beroepsman nemen,' onderbrak de Engelsman rustig.

'En waarom, als ik vragen mag? Er zijn nog massa's mensen die bereid zouden zijn dit werk uit zuiver vaderlandslievende overwegingen te doen.'

'Ja, Watin en Curutchet zijn er ook nog,' antwoordde de blonde. 'En er zullen vast nog wel meer Degueldres en Bastien-Thiry's rondlopen. Maar u drieën hebt me niet hier laten komen voor een vrijblijvend babbeltje over de theorie van politieke aanslagen of omdat u plotseling een gebrek aan mensen hebt die klaarstaan om te schieten. U hebt me laten komen omdat u een beetje laat tot de slotsom gekomen bent dat er zoveel agenten van de Franse Geheime Dienst in uw organisatie zijn geïnfiltrerd dat er weinig van wat u besluit erg lang geheim blijft, en ook omdat het gezicht van ieder van u in het geheugen van iedere smeris in Frankrijk geprent staat. Daarom hebt u een buitenstaander nodig. Daar hebt u gelijk in. Als het werk moet gebeuren, moet een buitenstaander het doen. De vraag blijft nog over wie het moet doen en voor hoeveel. Nu heren, ik geloof dat u wel genoeg tijd hebt gehad om de koopwaar te inspecteren, vindt u niet?'

Rodin keek zijdelings naar Montclair en haalde een wenkbrauw op. Montclair knikte. Casson eveneens. De Engelsman keek zonder een greintje belangstelling het raam uit.

'Wilt u De Gaulle vermoorden?' vroeg Rodin ten slotte met zachte stem, maar de vraag klonk door de hele kamer. De Engelsman vestigde zijn nietszeggende blik weer op hem.

‘Ja, maar het zal heel wat geld kosten.’

‘Hoeveel?’ vroeg Montclair.

‘U moet wel begrijpen dat dit een taak is die je maar eenmaal in je leven kunt uitvoeren. Degene die dit doet zal nooit meer werken. De kans dat hij niet alleen niet gepakt maar ook niet ontdekt wordt is erg klein. Hij moet met dit werk zoveel verdienen dat hij er zowel zijn hele verdere leven goed van kan leven en zich bovendien behoorlijk kan beschermen tegen de wraak van de Gaullisten...’

‘Als wij Frankrijk hebben,’ zei Casson, ‘zal er geen gebrek zijn...’

‘Contant,’ zei de Engelsman. ‘De helft als voorschot en de andere helft na afloop.’

‘Hoeveel?’ vroeg Rodin.

‘Een half miljoen.’

Rodin keek naar Montclair die een gezicht trok. ‘Dat is een hoop geld, een half miljoen nieuwe francs...’

‘Dollars,’ zei de Engelsman.

‘Een half miljoen dollars?’ riep Montclair, van zijn stoel opstaand, ‘bent u gek geworden?’

‘Nee,’ zei de Engelsman bedaard, ‘maar ik ben de beste en daarom de duurste.’

‘Wij kunnen best iets goedkopers krijgen,’ zei Casson smalend.

‘Ja,’ zei de blonde man emotieloos, ‘u neemt iemand die goedkoper is en later zou u erachter komen dat ze uw vijftig procent voorschot opstrijken en er vandoor gaan of achteraf uitvluchten zoeken waarom het niet door kon gaan. Als u de beste neemt, moet u betalen. De prijs is een half miljoen dollar. Aangezien u immers verwacht Frankrijk zelf te zullen krijgen slaat u uw land wel erg laag aan.’

Rodin, die tijdens deze discussie had gezwegen, nam het woord.

‘*Touché*. De kwestie is alleen, *monsieur*, dat we geen half miljoen dollar in contanten hebben.’

‘Daar ben ik me van bewust,’ antwoordde de Engelsman.

‘Als u het werk uitgevoerd wilt hebben, zult u dat bedrag er-
gens vandaan moeten halen. Ik zit niet op dat werk te wach-
ten, begrijpt u. Na mijn laatste opdracht heb ik genoeg om er
een paar jaar goed van te leven. Maar het idee genoeg te heb-
ben om mij terug te trekken is verleidelijk. Daarom ben ik
bereid voor die prijs een paar uitzonderlijk grote risico’s te
nemen. Uw vrienden hier willen zelfs een nog hogere prijs
– Frankrijk zelf en toch laten zij zich door de gedachte aan de
risico’s afschrikken. Het spijt me. Als u het bedrag dat ermee
gemoeid is niet bij elkaar kunt krijgen, dan moet u uw eigen
complotten maar weer beramen en toezien dat ze een voor
een door de autoriteiten ondermijnd worden.’

Hij stond half van zijn stoel op, ondertussen zijn sigaret uit-
dovend. Rodin stond tegelijk met hem op.

‘Gaat u zitten, monsieur. We zullen voor het geld zorgen.’ Ze
gingen allebei zitten.

‘Mooi,’ zei de Engelsman, ‘maar er zijn ook nog voorwaar-
den.’

‘Ja?’

‘De reden dat u een buitenstaander nodig hebt, is in de aller-
eerste plaats dat er voortdurend bij de Franse autoriteiten ge-
heimen uitlekken. Hoeveel mensen uit uw organisatie zijn
van dit denkbeeld op de hoogte, een buitenstaander, en wel
mij, te huren?’

‘Alleen wij drieën in deze kamer. Ik heb de dag nadat Bas-
tien-Thiry geëxecuteerd is het denkbeeld uitgewerkt. Sinds
die tijd heb ik zelf persoonlijk alle inlichtingen ingewonnen.
Niemand anders is op de hoogte.’

‘Dat moet dan zo blijven,’ zei de Engelsman. ‘Alle verslagen
van alle bijeenkomsten, archiefstukken en dossiers moeten
vernietigd worden. Buiten wat in uw drie hoofden zit, mogen
er nergens gegevens zijn. Met het oog op wat er in februari
met Argoud is gebeurd, behoud ik mij het recht voor mij te-
rug te trekken als een van u drieën gevangen wordt genomen.
Daarom moet u onder zware bewaking op een veilige plaats
blijven tot het karwei achter de rug is. Akkoord?’

‘D’accord. Wat nog meer?’

‘De voorbereiding van de plannen ligt bij mij, evenals de uitvoering. Ik zal de bijzonderheden aan niemand onthullen, zelfs niet aan u. Kortom, ik zal verdwijnen en u zult niets meer van mij vernemen. U hebt mijn telefoonnummer en mijn adres in Londen, maar die zal ik allebei achterlaten zodra ik gereed ben om in actie te komen.

In elk geval kunt u uitsluitend in geval van nood op dat adres contact met mij opnemen. Overigens zal er helemaal geen contact plaatsvinden. Ik zal de naam van mijn bank in Zwitserland bij u achterlaten. Als ze mij berichten dat de eerste tweehonderdvijftigduizend dollar gestort zijn, en als ik helemaal gereed ben, dan kom ik in beweging. Ik wil niet gehaast worden zonder dat ik het zelf nodig oordeel en ik wil niet dat iemand zich met mij bemoeit. Akkoord?’

‘D’accord. Maar onze geheime leden in Frankrijk zijn in de gelegenheid u daadwerkelijke hulp te verlenen in de vorm van informatie en er zijn mensen onder met vooraanstaande posities.’

De Engelsman overwoog dit even. ‘Goed, stuurt u me tegen die tijd dan alleen een telefoonnummer per post, bij voorkeur in Parijs, zodat ik dat nummer in Frankrijk rechtstreeks overal vandaan kan bellen. Ik zal niemand mijn eigen verblijfplaats opgeven, maar gewoon dat nummer bellen voor het laatste nieuws over de veiligheidsmaatregelen die de president omringen. Maar de man aan de andere kant van de lijn mag niet weten wat ik in Frankrijk uitvoer. U zegt hem alleen dat ik daar met een opdracht voor u ben en zijn medewerking nodig heb. Hoe minder hij weet, hoe beter. Hij is niets anders dan een doorgeefluik voor informatie. Ook zijn bronnen dienen zich uitsluitend te beperken tot hen die in staat zijn waardevolle vertrouwelijke inlichtingen te verstrekken, geen kletspraat die ik ook in de krant kan lezen. Akkoord?’

‘Uitstekend. U wenst volkomen zelfstandig te werk te gaan, zonder vrienden of uitwijkmogelijkheden. Dat moet u zelf

weten. Hoe staat het met valse papieren? Wij hebben twee voortreffelijke vervalsers tot onze beschikking.'

'Daar zorg ik zelf wel voor, dank u.'

Casson mengde zich erin. 'Ik heb een complete organisatie in Frankrijk, net zoiets als de verzetsbeweging tijdens de Duitse bezetting. Ik kan dit hele apparaat ter beschikking stellen om u hulp te verlenen.'

'Nee, dank u. Ik vertrouw liever op mijn eigen volkomen anonimiteit. Dat is het beste wapen dat ik bezit.'

'Maar stel dat er eens iets mis ging en u zou moeten vluchten...'

'Er gaat niets mis, tenzij het van uw kant komt. Ik ga te werk zonder dat ik met uw organisatie contact heb of bij hen bekend ben, meneer Casson, om precies dezelfde reden waarom ik nu juist hier ben; omdat de organisatie wemelt van agenten en spionnen.'

Casson zag eruit of hij uit zijn vel zou springen. Montclair staarde somber naar het raam en probeerde een manier te bedenken om even vlug een half miljoen dollar bij elkaar te krijgen. Rodin keek nadenkend naar de Engelsman tegenover zich.

'Kalm, André. Monsieur wenst alleen te werken. Dat moet hij zelf weten; dat is zijn zaak. Wij betalen geen half miljoen dollar voor iemand die net zo in de watten gelegd moet worden als onze eigen schutters.'

'Ik zou wel graag willen weten,' sputterde Montclair, 'waar we dat geld een-twee-drie vandaan moeten halen.'

'Laat uw organisatie een paar banken beroven,' stelde de Engelsman luchtig voor.

'Dat is overigens ons probleem,' zei Rodin. 'Zijn er verder nog kwesties voor onze bezoeker naar Londen teruggaat?'

'Wat belet u die eerste kwart miljoen te incasseren en ermee te verdwijnen?' vroeg Casson.

'Ik heb u gezegd, messieurs, dat ik stil wil gaan leven. Ik voel er niets voor door een heel leger ex-para's nagezeten te worden. Om me te beschermen zou ik meer geld moeten uit-

geven dan ik verdiend had en dan was het gauw op.'

'En,' hield Casson aan, 'wat belet ons te wachten tot het karwei achter de rug is en dan te weigeren u de rest van het half miljoen uit te betalen?'

'Dezelfde reden,' antwoordde de Engelsman vriendelijk. 'In dat geval zou ik voor mijn eigen rekening moeten werken en het doel zou dan u drieën zijn. Maar dat zal denk ik, wel niet gebeuren, is het wel?'

Rodin onderbrak hen. 'Nou, als dit alles is, geloof ik dat we onze gast niet langer hoeven op te houden. O... nog één ding. Uw naam. Als u anoniem wenst te blijven moet u een code-naam hebben. Hebt u een voorstel?'

De Engelsman dacht even na. 'Nu we het over jagen hebben gehad, wat denkt u van de Jakhals? Is dat geschikt?'

Rodin knikte. 'Ja, dat is prachtig. Dat vind ik eigenlijk heel aardig.'

Hij liep met de Engelsman mee naar de deur en opende deze. Viktor verliet zijn nis en kwam naderbij. Voor het eerst glimlachte Rodin en stak zijn hand naar de moordenaar uit. 'Zodra het ons mogelijk is zullen wij op de afgesproken wijze contact met u opnemen. Zou u in de tussentijd alvast in grote lijnen een plan kunnen maken zodat er niet te veel tijd verloren gaat? Graag. *Bonsoir* dan, meneer Jakhals.'

De Pool zag de bezoeker even stil vertrekken als hij gekomen was. De Engelsman bracht de nacht door in het hotel op het vliegveld en nam de volgende ochtend het eerste vliegtuig naar Londen terug.

In pension Kleist werd Rodin bestookt met een stortvloed van vragen en klachten achteraf door Casson en Montclair, die na die drie uur tussen negen en twaalf uur allebei ontdaan waren.

'Een half miljoen dollar,' zei Montclair maar steeds, 'waar halen we in vredesnaam een half miljoen dollar vandaan?'

'Misschien moeten we op het voorstel van de Jakhals ingaan en een paar banken beroven,' antwoordde Rodin.

'Die man bevalt me niet,' zei Casson. 'Hij werkt op eigen

houtje, zonder medewerkers. Zulke lui zijn gevaarlijk want je hebt geen vat op ze.'

Rodin maakte een eind aan de discussie. 'Luisteren jullie eens. We hebben een plan bedacht: we zijn het over een voorstel eens geworden en we hebben iemand gezocht die bereid en in staat is de president van Frankrijk tegen betaling te doden. Ik weet wel iets van zulke mensen af. Als iemand het kan, is hij het wel. We hebben nu onze plannen uitgestippeld. Laten wij van onze kant doen wat we kunnen en laat hem zijn eigen gang gaan.'